

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inostranstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Razpustitev narodne skupščine

Nove volitve bodo v nedeljo dne 5. maja

Prav ko je bila zadnja «Domovina» dotiskana, je prišla iz Beograda vest o razpustitvi narodne skupščine. Dne 4. t. m. zvečer ob pol 20. je bil objavljen naslednji ukaz:

V imenu Nj. Vel. kralja Petra II., po milosti božji in volji naroda kralja Jugoslavije, so kraljevi namestniki na predlog notranjega ministra in po zaslišanju ministrskega sveta na osnovi člena 32. ustave in členov 1. in 2. zakona o volitvah narodnih poslancev na narodno skupščino sklenili in odločajo:

Narodna skupščina izvoljena 8. novembra 1931. leta, se razpušča.

Volitve narodnih poslancev za štiriletno skupščinsko dobo (po členu 54. ustave) se bodo vršile v vsej kraljevini v nedeljo 5. maja 1935. leta po določilih zakona o volitvah narodnih poslancev za narodno skupščino.

Narodna skupščina, izvoljena 5. maja 1935. leta, se sestane k izrednemu zasedanju na dan 3. junija 1935. leta.

Notranji minister naj izvrši ta ukaz. Pavle, dr. Radenko Stanković in dr. Ivo Perović. Minister za notranje zadeve Velja Popović in podpisi vseh ostalih ministrov.

POSLANCEV BO 370.

Volitve narodnih poslancev, razpisane za 5. maj, se bodo vršile na osnovi volilnega zakona z dne 10. septembra l. 1931., izpremenjenega in dopolnjenega z volilnim zakonom z dne 24. marca l. 1933.

S tem novim zakonom se je število poslancev povišalo od dosedanjih 305 na okroglo 370 poslancev. Od tega se 368 poslancev voli po mestih, odnosno srezih, k njim pa pridejo še nosilci onih državnih kandidatnih list, ki bodo dobile nad 50.000 glasov. Poslancev bo torej toliko nad 368, kolikor bo takih državnih kandidatnih list.

Vsako mesto, ki je sedež banovine, vsak srez in vsako mesto, ki ima nad 100.000 prebivalcev, tudi če ni sedež banovine, voli v načelu po enega poslanca. Le šest večjih srezov, med njimi iz naše banovine Maribor levi breg in Ljubljana-okolica, voli po dva poslanca. Razen tega voli Beograd z Zemunom in Pančevom pet poslancev, Zagreb štiri, mesti Ljubljana in Sarajevo pa po dva.

36 VOLILNIH OKROŽIJ.

Vsa država je razdeljena na 36 volilnih okrožij; dravska banovina na dve. Volilno okrožje št. 1. obsega bivšo mariborsko oblast in ima 15 poslancev; volilno okrožje št. 2. obsega bivšo ljubljansko oblast in ima 14 poslancev.

Savska banovina ima volilna okrožja št. 3. do 9. s skupaj 75 poslanci, vrbaska banovina okrožij št. 10. in 11. s skupaj 25 poslanci, primorska banovina okrožij št. 12. in 13. s skupaj 24 poslanci, drinska banovina okrožja št. 14. do 17. s skupaj 39 poslanci, zetska banovina okrožja št. 18. do 21. s skupaj 33 poslanci, dunavska banovina okrožja št. 22. do 27. s skupaj 52 poslanci, moravska banovina okrožja št. 28. do 31. s skupaj

41 poslanci in vardarska banovina okrožja št. 32. do 35. s skupaj 45 poslanci in naposled Beograd s 5 poslanci.

KANDIDATNE LISTE.

Volitve se vrše po državnih kandidatnih listah. Tako listo mora podpisati najmanj po 30 volilcev iz najmanj polovice srezov v državi, razdeljenih na najmanj šest banovin. Kandidatna lista mora vsebovati nosilca in kandidate in namestnike za vse sreze v državi. Ista oseba lahko kandidira največ v treh srezih, in to kot kandidat v dveh srezih, v tretjem kot namestnik, ali kot kandidat v enem srezu in v dveh kot namestnik, ali kot namestnik v treh srezih.

Kandidati in namestniki morajo državni kandidatni listi priložiti pismeno izjavo, ki se glasi: «Podpisani N. N. izjavljam, da pristajem na to kandidaturo, in se zavežem, da bom v svojem političnem delovanju varoval državno celoto, delal za narodno edinstvo in da ne bom pristopil k verskim, plemenskim ali pokrajinskim strankarsko-političnim družbam.» Pridržki k tej izjavi niso dovoljeni.

V istem srezu, odnosno mestu, je lahko na isti državni kandidatni listi tudi več kandidatov. Na državni listi more kandidirati le kandidat, na katerega je pristal nosilec liste. Lista se predloži v potrdilo kasacijskemu sodišču v Beogradu, in to najkasneje 25 dni pred dnevom volitev, to je do 9. aprila.

VODSTVO VOLITEV.

Najvišji volilni organ je državni odbor, ki ga sestavljajo: predsednik in podpredsedniki senata, predsednik in podpredsedniki narodne skupščine, predsednik in podpredsednik Državnega sveta in predsedniki kasacijskega sodišča v Beogradu, stola sedmorice v Zagrebu, vrhovnega sodišča v Sarajevu in velikega sodišča v Podgorici, odnosno njihovi namestniki. Državni odbor vodi vse priprave za volitve. Sestane se najkasneje 4. dan po objavi ukaza, s katerim so razpisane volitve narodnih poslancev. Državni odbor odreja obseg in sedež poedinih volišč ter določa predsednike volilnih odborov za vsako

volišče. Delovno področje državnega odbora je s tem izčrpano. Vse nadaljnje posle v zvezi z volitvami vodi glavni volilni odbor.

Glavni volilni odbor sestavljajo predsednik in podpredsednik državnega sveta, predsedniki kasacijskega sodišča v Beogradu, stola sedmorice v Zagrebu, vrhovnega sodišča v Sarajevu in velikega sodišča v Podgorici, odnosno njihovi namestniki in po dva predstavnika vsake kandidatne liste.

RAZDELITEV MANDATOV.

Glavni volilni odbor sešteje po volitvah glasove, oddane za posamezne liste. Najprej razglasi za poslance nosilce tistih državnih kandidatnih list, ki so dobile nad 50.000 glasov. Nato dodeli glavni volilni odbor oni državni kandidatni listi, ki je dobila med vsemi listami največ glasov, vseh pet beograjskih in tri petine mandatov po banovinah. Tako pripade na primer v dravski banovini najmočnejši državni listi v mariborskem okrožju 9, v ljubljanskem volilnem okrožju pa 8 mandatov ne glede na to, koliko je ta lista v banovini sami dobila glasov.

Ti mandati pripadejo v prvi vrsti onim kandidatom z najmočnejše državne liste, ki so v svojem srezu, odnosno mestu, dobili nadpolovično večino oddanih glasov. Kar mandatov še preostane, jih dobe po vrsti oni srezi, ki so za najmočnejšo državno listo zbrali največ glasov, v teh srezih pa oni kandidati s te liste, ki so za sebe dobili največ glasov.

Preostali dve petini mandatov se razdelita ločeno po volilnih okrožjih. Ako najmočnejša državna lista v kakem okrožju ni dobila nadpolovično večine oddanih glasov, pripadeta te dve petini mandatov samo ostalim državnim kandidatnim listam, med katere se razdelita po D'Hontovem načinu. Pri tem se upoštevajo le glasovi, oddani za dotično listo v okrožju samem. Ako pa je najmočnejša državna lista tudi v dotičnem okrožju dobila nadpolovično večino oddanih glasov, pride pri razdelitvi preostalih dveh petin mandatov tudi ona v poštev, kakor da bi še ne dobila nobenega mandata. Tudi v tem primeru se mandati razdele po D'Hontovem načinu. Mandati, ki pripadejo posamezni državni kandidatni listi v dotičnem okrožju, se dodele kandidatom na enak način, kakor smo gori povedali za dodelitev mandatov najmočnejši državni listi.

Socialna vprašanja Slovenije

Iz razprave na seji banovinskega sveta

V soboto je banovinski svet na proračunski seji obravnaval proračun oddelka za socialno politiko in narodno zdravje. Razprava je jasno pokazala, kako huda je beda v naših krajih in kako nujno je potrebno odločno delo za njeno omiljenje.

KRITIKA BEDNOSTNEGA SKLADA.

Banovinski svetnik g. Golouh je naglašal, da je proračun za socialno skrbstvo mnogo premajhen v primeri s potrebami, ki se pojavljajo. Najuspešnejše sredstvo za omiljenje bede so javna dela

v velikem obsegu. Bednostni sklad je bil osnovan z namenom, da se pomaga industrijskemu delavstvu: v prvi vrsti so bili takrat mišljeni rudniški revirji, ki so preživljali najhujšo stisko. Ta namen se na žalost ni izvrševal. Iz bednostnega sklada se ni za omejitev brezposelnosti med industrijskim delavstvom storilo nič. To stanje je nevezdržno. Delavci in nameščenci v rudniških revirjih so lani plačali v bednostni sklad 750.000 dinarjev, dobili pa niso za armado nezaposlenih niti ne celih 500.000 Din. Zato se naj ta sklad vrne tja, odkoder je prišel, ali pa naj služi sploš-

nosti ter naj prispevajo vsaj vsi in ne samo delavstvo in nameščerstvo. S sedanjim bednostnim skladom je zajetih samo 20 odstotkov pridobitne moči v banovini, ostalih 80 odstotkov pa je prostih. Govornik je naposled prosil, naj se izplačala dovoljenih 10.000 Din za Novinarski dom v Ljubljani ter se vnese enaka postavka v novi proračun.

BEDA V SLOVENIJI.

Banovinski svetnik g. Tavčar je v uvodu opozarjal, kako se je beda razširila že tudi po naših vaseh. Poleg industrijskih imamo tudi ogromno število kmetijskih delavcev, ki nimajo posla in zato tudi ne kruha. Najbrž bi se nam ježili lasje, ako bi izdelali točne podatke o tem. Beda je tem hujša, ker je prenehalo izseljevanje, ki je v prejšnjih letih ne le pripomoglo h kruhu previšku našega prebivalstva, marveč tudi z izseljenkim denarjem vzdrževalo marsikatero našo kmetijo. Zato je nujno potrebno, da posvetimo vso pozornost tudi kmetijskemu delavstvu.

Silno važno je vprašanje doraščajoče šolske mladine. Iz naših srednjih in meščanskih šol pride vsako leto nad 2000 šolanin fantov in deklet, ki ne morejo dobiti službe. Iskati moramo zaposlitve zanje doma in drugod. Banska uprava je poklicana, da v tem pogledu nekaj stori.

Nove, povečane občine se bodo nemudno morale lotiti tudi svojih socialnih nalog. Nič nam ne pomagajo ponosne šolske palače, če pa v jarkih in šupah umirajo občinski siromaki.

Drugi del svojega govora je g. Tavčar posvetil predvsem delavskemu vprašanju. Brezposelnost je mnogo večja, kakor jo kažejo uradne številke. A še ono delavstvo, ki je zaposljeno, je plačano sramotno nizko. Mnoge delavke zaslužijo po poldrugim dinar na uro. Delavske mezde so na ta način v stalnem padanju. Nujno je potrebna zakonita določitev najnižje dopustne meje za mezdo. Z vsemi sredstvi naj se prepreči, da nekatere industrije, zlasti tkaninska, izkoriščajo nezaposlenost delavstva v to, da vedno na novo potiskajo mezde navzdol.

Do viška je narasla stiska zlasti v rudniških revirjih, kjer se odigrava zadnje dejanje žaloigre slovenskega rudarja. Naša banovina je upravičena zahtevati od države, da poviša svoje nabave v slovenskih rudnikih. Banovinski svet mora pozivati vlado, da pravočasno zagotovi te nabave.

Kar se pri nas razdeli na podporah za brezposelnost, je le kaplja v morje. Resnično omilje-

nje morejo prenesti le velikopotezna javna dela države, banovine in občin. Želeti moramo, da se uresniči obljuba vlade glede ene milijarde za javna dela in da dobi tudi dravska banovina najo odpadajoči stomilijonski delež.

Naposled je g. Tavčar zahteval tudi izpremembo dosedanje prakse z bednostnim skladom.

ZA ODPRAVO TEŽAV BRATOVSKIH SKLADNIC.

Banovinski svetnik g. dr. Obersnel se je pridružil glede bednostnega sklada obema prejšnjima govornikoma. Ne gre, da vanj prispevajo samo delavci in nameščenci, da se njegova sredstva porabljajo pretežno za druge sloje. Nato je razpravljaj o razmerju med cenami industrijskih in kmetijskih izdelkov. Visokih industrijskih cen je krivo to, da so se odrejali vedno novi davki: trošarine, takse in druge dajatve. Če hočemo v socialnem pogledu pomagati, ne smemo uničevati gospodarstva.

Obširno se je g. dr. Obersnel bavil s stisko pokojninske blagajne bratovske skladnice ter predložil resolucijo, ki zahteva, da se nemudno omogoči ozdravljenje s posredovanjem države in banovine. Zlasti naj se povečajo naročila železnice iz slovenskih rudniških revirjev, ustanovi naj se državni sanacijski sklad za bratovske skladnice in vsaj začasno naj se prepreči polom pokojninske blagajne z državno in banovinsko podporo.

RAZMERE V RUDNIŠKIH REVIRJIH.

Banovinski svetnik g. dr. Roš je poudarjal zasluge banske uprave v pogledu socialne politike; storila je, kar je s svojimi omejenimi sredstvi mogla. Položaj v Trbovljah in Hrastniku se je za spoznanje izboljšal, ker delajo rudarji po nekaj dni več kakor prej. V Trbovljah je samskih brezposelnih 250, oženjenih brezposelnih 450, a njihovih družinskih članov je okoli 1000. V Hrastniku je samskih brezposelnih 120, oženjenih 130, njihovih družinskih članov pa okoli 450. Za zmanjšanje brezposelnosti je banovina mnogo storila. Pri vseh javnih delih v območju laškega sreza se je upoštevalo v prvi vrsti delavstvo iz naših rudniških revirjev. Povprečna mezda je znašala pri teh delih dva in pol dinarja na uro. Število brezposelnih se je v revirjih kolikor toliko zmanjšalo, pri tem pa je položaj onih, ki so še ostali tukaj, brezupen. Ne sme se nič opustiti, kar bi moglo olajšati položaj našega delavstva.

Zato naj banska uprava skrbi, da se bo povečala dobava trboveljskega premoga državnim železnicam. Največja skrb rudarjev pa so bratovske skladnice.

Kar se tiče razdeljevanja sredstev iz bednostnega sklada, se je gosp. dr. Roš pridružil stališču prejšnjih govornikov. Del bednostnega sklada se je uporabil za prirodne nezgode v srezih, ki so bili dostikrat v boljšem položaju kakor pa oni, iz katerih so prispevki prihajali. Če kdo kaj zahteva iz bednostnega sklada, naj vanj po svojih močeh tudi prispeva.

Gosp. dr. Roš se je dalje bavil z vprašanjem banovinskih zdravnikov. Zdravstveno stanje se je tudi v laškem srezu zelo poslabšalo, ker ljudje zaradi pomanjkanja sredstev ne morejo poklicati zdravnika na pomoč. Banovinski zdravniki so dolžni, nuditi pomoč, če prinese kdo izpričevalo občine, da je plačila nezmožen. Nekateri zdravniki pa se te dolžnosti ne zavedajo dovolj. Banovina naj prevzame stroške za prevoz bolnikov v bolnišnice, kadar gre za nalezljive bolezni. Za zgradbo zdravstvenega kopališča v Hrastniku naj se nakaže podpora 15.000 Din.

RAZNA VPRAŠANJA SOCIALNEGA SKRIBSTVA.

Banovinski svetnik g. Snaj je prosil bansko upravo za pojasnila, v katerih srezih je največja brezposelnost. Naglašal je, da bi se mnogo izboljšale razmere, če bi se vrnilo zaupanje v denarne zavode.

Banovinski svetnik gosp. Prepeluh je tožil, da ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje socialna vprašanja obravnava preveč uradniško. Kar se tiče najnižje dopustnih mezd, meni, da je pomanjkanje naročil prisililo industrijo v divjo konkurenco. V tem pogledu je značilno, da zahteva po najnižje dopustnih mezdah ni prišla iz vrst delavcev, ampak iz vrst podjetnikov. Nasprotno je med delavstvom nastal odpor proti določitvi najnižje dopustnih mezd, ker se boje, da bi potem višje mezde sploh ne obstajale.

Strinja se z mislijo, da je treba pritegniti k plačevanju v bednostni sklad vse, ki res nekaj zmorejo. Kdor ima nad 10 ha plodne zemlje, bo nekaj dinarjev že zmogel. Pritegnejo naj se tudi tisti, ki plačujejo pridobnino, zlasti če nimajo uslužbencev. Tudi rentniki bi se lahko pritegnili in uvesti bi se mogle tudi še malenkostne doklade na zgradarino pri tistih stavbah, ki služijo

21 FARAONOV DEDIČ

Saj ni bilo nobene ovire več. Živež je bil pripravljen. Velblodi so se opomogli. Tudi Uasif el Hajat ni več šepal ali tožil o bolečinah. Samo velblode bi bilo treba obložiti in zajeti trideset mehov vode za dolgo pot, ki jih je še čakala.

Lepo je bilo gledati gonjače, ki so se pred odhodom poslednjic priporočili svojemu bogu, da bi bilo nadaljnje potovanje srečno. Bili so po večini mohamedanci. Njihovi beli burnusi so bili kakor sneg sredi zelenja. Poklekali so na tla, potem pa kakor na ukaz vsi hkratu sklonili glave, da so se s čelom doteknili tal. To so večkrat ponovili, njih voditelj pa je z visokim glasom pel neko molitev.

Potem so vstali in stopili k svojim velblodom. Nastal je vrišč, ki je živali prebudil iz lene otrplosti. Kakor bi se bile pravkar prebudile, so se obračale na vse strani, nato pa krenile za gonjači. Še nekaj trenutkov in spet bodo sredi brezmejnega paska.

Hudales se je poslednjic otožno ozrl za prijetno oazo, kjer je čakal svojega prijatelja, ki ga ni hotelo odnikoder biti.

Bog ve, ali se ne bo tudi on nekoč tako izgubil? Ali ni tudi njemu namenjena enaka usoda?

Povesil je glavo, potegnil velbloda k sebi in hotel skočiti nanj.

Tedaj pa je iznenada obstal.

V daljavi je zagledal dve črni točki, ki sta se bližali oazi.

Kdo je to?

Ali je mar? ...

Ni se drznil upati.

Nameril je daljnogled v daljavo. Potem ga je spet žalostno povesil.

Videl je, da je ena izmed obeh neznanih oseb, ki se bližata, ženska.

Vendar se je odločil, da bo karavana počakala. Uasif el Hajat je bil sicer nejevoljen, ko mu je to rekel, toda vdal se je v usodo, ker je vedel, da ne sme ugovarjati. Starinoslovec je edini, ki ga lahko privede do smotra.

Gonjači so se čudili, ko so morali iznenada obstati. Kmalu pa so vedeli za vzrok.

Neznanca sta bila že prav blizu oaze. Hudales ju je še zmeraj opazoval skozi daljnogled.

Kar naenkrat pa je skočil z velbloda in zaklical: «Sodnik je! Sodnik je!»

In že je odbežal nazaj v oazo.

Tudi Uasifu el Hajatu se je zjasnil obraz. Dobro se mu je zdelo, da je imel Hudalesov tovariš tako srečo. Obupoval je že, da se bo njegovo podjetje posrečilo, zdaj pa se mu je vrnilo zaupanje v uspeh.

Ko so se vrnili vsi v oazo, so bili priče navadnemu prizoru. Sredi planjave sta stala Huda-

les in Sodnik objeta, zraven njiju pa lepo dekle, ki ju je s srečnim nasmeškom gledalo.

Petnajsto poglavje.

Na odhod zdaj seveda ni bilo mogoče niti misliti. Sodniku in njegovi spremljevalki se je videlo, da sta od potovanja in pomanjkanja vsa izmučena.

Zato so sklenili ostati v oazi še do drugega jutra. Sodnik je moral predstaviti svojo spremljevalko in povedati vse, kar se mu je pripetilo med potjo.

Pripovedoval je, kako ga je zajel peščeni vihar in kako sta njegova spremljevalca izgubila življenje. Pravil je, kako je moral tavati v puščavi in kako se je nazadnje rešil. Vsi so ga molče, a strme poslušali. Ničesar ni bilo čuti, razen ihtenja starega gonjača, ki je izgubil slinega sina.

Toda mi večino zgodbe že poznamo. Zanima nas le še to, kako je Sodnik potoval z Neli izza tiste ure, ko je po Brissakovi smrti pobegnil pred Beduini.

Ko sta z Neli zdirjala v noč, se je Sodnik dobro zavedal, da je le malo upanja na rešitev. Vendar pa je tudi vedel, kakšna usoda ga čaka, če ostane pri Beduinih.

Zato je še enkrat postavil svoje življenje na kocko.

O tem, da ju bodo Beduini zasledovali, niti dvomil ni. Ker pa je vedel, da sta konja, ki nosita milijonski zaklad, boljša kakor vsi drugi in hkratu

Zlatorog
terpentini
varuje perilo!

v industrijskih središčih in mestih za najemniške prostore.

Banovinski svetnik g. Ravnikar je priporočal, da bi se posvečala večja skrb onemoglim siromakom na deželi. Občina Radeče, ki ima lastno hiralnico, ima z njo velike stroške, pa bi bilo prav, če bi jo banovina stalno podpirala.

Banovinski svetnik gosp. Arko je opozoril na potrebo malega človeka in mezdnega delavca na deželi, kjer je velika beda tudi v oskrbi onemoglih. Prosil je bansko upravo, naj bi napravila načrt, po katerem bi se v zvezi z izvedbo agrarne reforme in s presežki iz gozdov omogočila ustanovitev hiralnic.

Banovinski svetnik g. Babnik je opozoril, da je o položaju bratovske skladnice razpravljala tudi že Županska zveza, ki je ugotovila, da bi z njenim propadom postale ogrožene vse občine v banovini. Namen bednostnega sklada je, da nudi podporo zlasti tam, kjer je potreba največja, iz lastne prakse pa ve, da se njegova sredstva niso nakazovala morda, kakor je bilo rečeno v razpravi, kmetom za dobavo gramoza za ceste,

temveč zgolj za mezde. Razčisti naj se tudi vprašanje, v koliko so banovinski zdravniki dolžni zdraviti siromašne.

Banovinski svetnik g. Šolar je opozarjal zlasti na velike težkoče, ki jih imajo občine z vračajočimi se izseljenci.

Iz zelo obširne razprave o proračunu dravske banovine objavljamo ta odlomek, ker so se pri tej razpravi obravnavala najbolj pereča vprašanja naše banovine.

te bogokletne besede uresničile nad njimi. Škoda bi bilo vsakega kamna, ki bi ga vrgli na pobesnele amok-tekače. Saj pa tudi treba ne bo! Pustimo jih teči še do 5. maja, tedaj bodo pa za vedno omagali.

Prijatelji med seboj

Ponekod so zgovorni zapeljivci pod firmo «Boja» zmedli preprosto ljudstvo, da je mislilo, da gre za povsem novo gibanje, ki bo prineslo ljudem ne le lepih besed, temveč tudi dela in kruha. Že davno smo opozarjali naše ljudi, da je «Boj» samo klerikalna podružnica, ki naj lovi neuke ljudi za volitve. Zadnji «Domoljub» pa je na bojevnike zelo hud, vendar se iz njegovega pisanja jasno kaže, da so se le prijatelji zlasali med seboj. «Domoljub» piše med drugim tole:

«Poizkus, da bi neki gospodje vpregli slovensko bojevniško gibanje v fašistični voz, se je izjalovil. Lahko rečemo, da so si slovenski generali «Boja» polomili jezik. Še v prvi polovici januarja in celo še prejšnji teden so ti gospodje govorili čisto z besedami njihove okrožnice o političnem prebarvanju «Boja». Zadnje dni pa se je yeter zasukal. Člani «Boja», ki obiskujejo posamezne generale «Boja», morajo slišati naravnost čudovite reči. Zlasti pravijo, da je vsa visoka politika v naši državi že popolnoma v rokah generalov «Boja». Oni se razgovarjajo s tem in onim, podpirajo tega in onega, so za pravice slovenskega naroda

Človek ne ve, ali je v vsem tem več zlobe ali več lahkovernosti. Ali ti gospodje računajo s takšno politično nezrelostjo našega človeka ali pa za vsako ceno hočejo z njim uprizoriti politično komedijo. V vsakem primeru so v hudi zmoti.

Za presojo namenov «Boja» je odločilno le to, kar stoji črno na belem. In črno na belem stoji, da

Kakor zbesneli tekači med Mongolci...

Amok, amok! Kaj pa je to, bo vprašal začuden čitatelj. Ta beseda se čuje od časa do časa po ulicah mongolskih mest in povzroči grozo in strah. Vse beži z ulic, kamor more. Tedaj pa pridrvi besen človek, ki suva z nožem okrog sebe in pokolje vse, ki jih doseže, dokler sam ne omaga ali pa ga ne pogodi smrtna krogla. Take postave so namreč tam, da sme vsakdo pobiti takega zbesnelca.

Hvala Bogu, da nimamo v naših krajih takih hudih bolezni, čujemo vzdihovati naše čitatelje. Res dolgo smo bili varni pred to nesrečo, toda danje čase se žal pojavlja amok že tudi pri nas. Toda ne samo kakšen posamezni primer, ne, že so pogosti ti pobesneli tekači. Komu so pač bolj podobni napadi klerikalnih časnikov na Jugoslovensko nacionalno stranko in njene predstavnike? Tista divja stara pesem se spet obnavlja, dasi smo že verjeli, da se na bo več vrnilo tisto prostaško in sirovo psovanje, ki ne išče prav nič dokazov za svoje trditve. Divje hrepenenje po obnovi nekdanje neomejene komande žari iz vsega klerikalnega div-

janja. Kaj jim je za resnico, da je JNS dolga leta delala za narod, kar je v teh hudih časih mogla. Še več! Če so oblastva prišla za greben kakšnega prenapetega klerikalnega petelina, pravijo temu danes preganjanje slovenskega naroda. Še korak dalje, pa bodo že primerjali take izgubljene sinove z mehikanskimi verskimi mučeniki.

Naš narod je dovolj zrel, da se smeji takemu brezumnemu početju samoljubnih, po komandi hlastajočih ljudi, ki so korakali tri leta na mestu, danes pa ne morejo razumeti, da je šel čas preko njih in ga nikoli ne bodo dohiteli. Vsi njihovi besni, bolešni napadi jasno kažejo eno: kako strah jih je pred ljudsko sodbo. Že dvakrat so imeli vso priložnost, da pokažejo svojo moč: pri občinskih in pri senatskih volitvah. Toda obakrat smo videli le njihov polom.

Mirno lahko gleda JNS na svoje dosedanje plodonosno delo, saj ve, kam se bo obrnil «Slovenec» bogokletni izrek: «Kadar sodi ljudstvo, je, kakor bi sodil Bog.» Dobro vemo, da se bodo

tudi spočita, se ni bal, da bi ju mogel kdo dobiti. Tudi oborožen je bil in dovolj streliva je imel za prvo silo. Neli je izročil svoj revolver in ukrivljen nož, ki ga je nosil že dolgo s seboj.

Zivali sta tako dirjali, kakor bi vedeli, da gre za življenje in za smrt. Od daleč se je čulo streljanje in zdaj pa ziaj se je v temi zasvetilo iz puške. Toda predaleč sta že bila in preveč temno je bilo, da bi ju bilo mogoče krogla Beduinov zadeti. In razdalja med njima in zasledovalci se je še čedalje bolj večala.

Nazadnje je za njima vse potihnilo. Nista vedela, ali sta že toliko prehitela zasledovalce, da jih nista mogla več slišati, ali pa so se Beduini vrnili v taborišče, ker so morali uvideti, da je vsako zasledovanje brezupno.

Pet, šest ur sta že dirjala v južnozapaadni smeri, ko se je začelo na vzhodu svetliti.

Nov dan se je porajal.
Kaj jima bo prinesel?
Resitev?
Nove boje?
Nov obup?

Nista vedela. Še misliti se nista upala, kaj ju čaka.

Ko se je že zdani, sta opazila, da sta blizu karavanske ceste. Prav tam je morala delati velik ovinek.

Sodnik je sam pri sebi že davno odločil, da se mora sniti s svojimi tovariši. Toda za to rešitev je bilo čedalje manj izgledov.

Po karavanski cesti, ki se vleče po skalnatem ozemlju, se bo dalo s konjema nadaljevati pot. Toda kaj bo na drugi strani, kjer je zgolj pesek. Konja se bosta globoko ugrezala vanj in ne bosta nikamor prišla.

Toda usoda, ki ju je doslej tako kruto preganjala, jima je počasi začela postajati bolj naklonjena.

Ko sta že nekaj ur jezdila po karavanski cesti, sta zagledala v daljavi karavano, ki je hitela od juga. Ker se je bližala le počasi, je bilo nedvomno, da jo sestavljajo trgovci. Beduini bi bili hitrejši.

Res se nista motila.

Bili so egiptski trgovci, ki so vedno uporabljali to pot.

Nekoliko so se začudili, ko so srečali dva človeka sama sredi divjine.

Sodnik je takoj videl, da se jim mora zdeti to sumljivo. Zato se je zatekel k laži in jim rekel, da jezdijo nekaj ur za njimi spremljevalci, ki jih je okoli petdeset in dvakrat toliko gonjačev, konj in velblodov.

«A kako mislita potovati dalje s konjema?» se je zasmajal vodja karavane. «Verjamem, do tod je šlo, toda kmalu prideta v pesek. Ali nista še nikoli prej potovala?»

Sodnik se je naredil neumnega:

«Ne, prvič potujeva...»

«Se mi je zdelo», je dostojanstveno odvrnil vodja karavane. «Res škoda je konj, ki se bosta uničila.»

«Kaj pa naj počneva z njima?» je na videz v zadregi vprašal Sodnik. «Doslej sva z njima ves čas prav lahko izhajala.»

Skrivaj pa mu je srce divje utripalo. Čutil je, kako so trgovčeve besede nehote voda na njegov mlin. Saj mu sam prihaja na pomoč, ne da bi se tega zavedal. Kako rad bi mu bil že sam rekel, naj zamenja konja za velbloda...

«Hm», je odvrnil trgovec, ki ni hotel priti z besedo na dan.

Potem pa je kar dejal:

«Mi smo že prišli na skalnati del poti in nam je vseeno, ali imamo velblode ali konje.»

«Naši ljudje, ki prihajajo za mano, imajo po večini konje», je dejal Sodnik. «Če nas res čaka sam pesek, bo nekoliko nerodno.»

«Veste kaj,» se je tedaj opogumil trgovec, «napravimo kupčijo. Nam je vseeno, ali imamo konje ali velblode. Lahko bi sklenili kupčijo. Seveda, če ne boste predragi...»

Sodniku je zaigralo srce. Vendar pa se je premagal.

«Najina konja sta arabea. Samo poglejte, kakšni postavi! Takih ne dobite izlepa.»

«Da, da», je zvito prikimal trgovec. «Toda v puščavi se ne bosta kaj prida obnesla. Sicer pa...» je dejal in se obrnil stran, kakor bi se hotel premisliti.

«Koliko dodaste?» je vprašal Sodnik, ki je hotel čimprej napraviti kupčijo.

«Pet zlatnikov pri vsaki živali», je po dolgem obotavljanju odvrnil Egiptčan.

so hoteli razcepiti našo slovensko politično moč, pa čeprav na tako otročji način. Črno na belem stoji v zadnji številki «Bojevega» glasila «Prelom», da generali «Boja» misli na politično udejstvovanje niso opustili, niti ne na politično udejstvovanje z raznimi drugimi organizacijami po državi.

Naše ljudstvo, organizirano v skupinah «Boja», bo na svojih zborovanjih znalo povedati tej gospodi, da hoče imeti opravka ne le z ljudmi čistih rok, v čemer jim ni kaj očitati, temveč predvsem tudi z ljudmi čistih namenov in odkrite besede. Naše ljudstvo je preživevalo v teku 16 let svobode preveč političnih razočaranj od neštetihi političnih hribolazcev, da ne bi znalo ločiti, kdo je resnično z njim in kdo išče le koristi izven območja slovenskih koristi. In to ljudstvo je znalo s takimi hribolazci tudi obračunati, pa čeprav se oni skrivajo

in skušajo tako v kalnem ribarju.

Tako se je razjezil «Domoljub». Pa ne mislite, da gre ta huda beseda proti «Boju» kot celoti. O ne! Le bojovskih generalov, ki bi radi prišli na račun starih klerikalnih političnih pastirjev

se klerikalci bojijo. Zato takšen vrišči!

Za ceste in železnice v Sloveniji

Bivša narodna poslanca gg. Drmelj in Klinc sta obiskala prometnega ministra inž. Vujića in ga opozorila na potrebo, da se čimprej začne graditi železniška proga Sevnica—St. Janž. Minister je izjavil, da mu je zadeva že znana in da so tudi vsa pripravljala dela v glavnem že zaključena. Objubil je vso svojo podporo, da se gradnja te preprotno proge uvrsti med prve točke vlikega investicijskega načrta.

Minister za gradbe dr. Kožulj je odredil, naj se v Ljubljani osnuje posebna terenska sekcija, ki bo izvršila priprave za betoniranje državne ceste Zagreb—Ljubljana—Bled, in sicer zaenkrat na odsekih Ljubljana—Grosuplje in Ljubljana—Kranj. Pripravljala dela se bodo pričela takoj. Obenem je gradbeni minister odredil, da se v investicijski načrt za javna dela vstavi znesek 10 milijonov dinarjev za modernizacijo ceste Ljubljana—Sušak. Na ta predlog je pristal tudi že finančni minister.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Sodnik bi bil seveda najrajši takoj udaril v nastavljeno roko. Še doplačal bi bil kaj, če bi trgovec zahteval. Toda s tem bi se bil morda izdal ali pa vsaj zbudil sum v Egipčanu.

«Kje pa ste s pametjo?» je dejal skoraj zaničljivo.

«Deset», je odgovoril Egipčan.

«Petnajst!» je zahteval Sodnik.

«Petnajst? S sedlom in opravo vred bi dal...» je pomislil Egipčan.

«Samo sedlo me je stalo za vsako žival deset zlatnikov!» mu je segel Sodnik v besedo.

Zdaj je že videl, da ni prav nič sumljiv.

Neli je sedela zraven njega na svojem konju in resno gledala. Vedela je, kaj misli Sodnik, zato se ni hotela vmešavati.

«Naj bo», je nazadnje dejal Egipčan. «Samo najboljših živali si ni treba izbirati.»

Udarila sta v roko in Sodnik je hitro določil med kopico velblodov dve živali, ki sicer po vnanjosti nista bili bog ve kako lepi, toda močni in dobro rasli.

Zložili so tovor z njiju in Sodnik je snel konjema sedli ter ju prevezal. Vtaknil je denar v žep in dejal Egipčanu, ki so bili namenjeni proti severovzhodu, naj njegovim spremljevalcem, ki morajo biti kakšnih pet milj zadaj, naroče, naj se speše. Ko mu je trgovec dejal še to, da bi rad zamenjal tudi konje njegovih spremljevalcev, mu je napisal nekaj besed na listek in mu velel, naj to pisemce izroči prvemu gonjaču njegove karavane.

Potem so se pozdravili. Trgovci so pogurali

Politični pregled

Dne 6. t. m. proti večeru se je vršila daljša seja ministrskega sveta. Po seji je finančni minister dr. Stoladinović izjavil, da ostane vprašanje proračuna pridržano novi narodni skupščini, ki bo razpravljala o novem proračunu. Ker se pa nova narodna skupščina sestane šele 3. junija in poteče tekoči državni proračun 31. marca, se bo po ustavi podaljšal stari proračun s posebnim ukazom

za dobo štirih mesecev, namreč za april, maj, junij in julij. Zaradi razpusta narodne skupščine je odpadlo tudi zasedanje finančnega odbora stare narodne skupščine, ki je bilo napovedano za 10. t. m.

S kraljevim ukazom je

zaključeno redno zasedanje senata,

ki se je pričelo 20. oktobra. Z istim ukazom je senat sklican k izrednemu zasedanju za 3. junij, istočasno z novo narodno skupščino.

Banovinski svet dravske banovine je v torek zaključil razpravo o proračunu izdatkov.

Kot zadnji je bil odobren proračun oddelka za trgovino in obrt.

Kakor poročajo iz Rima, se kljub uradnemu zanikanju vzdržujejo vesti, da je

italijanska vlada izročila abesinski ultimati,

v katerem postavlja zelo hude pogoje za poravnano nastalega spora. V primeru odklonitve teh pogojev grozi Italija z vojnim pohodom, a tudi Abesinci se pripravljajo na odločen odpor. Pravijo, da bodo Italijani poslali v Abesinijo zlasti slovenske vojake iz Julijske krajine. Francoski listi pišejo, da ima italijanska mobilizacija proti Abesiniji le namen zastrašiti abesinsko vlado.

GOSPODARSTVO

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili v devizah z všteto preunjo 28.50 %:

1 holandski goldinar za 29.65 do 29.80 Din;

1 nemško marko za 17.56 do 17.70 Din

1 dolar za 43.66 do 44.02 Din;

100 francoskih frankov za 289.52 do 290.96 Din;

100 češkoslovaških kron za 183.27 do 184.33 Din;

100 italijanskih lir za 372.39 do 375.47 Din.

Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem kličingu po 8.07 do 8.17 Din. Vojna škoda je bila po 387 do 389 Din, investicijsko posejilo pa po 75 do 78 Din.

Sejmi

18. februarja: Tržišč (samo za blago), Braslovče, Smartno pri Litiji, Velike Lašče;

19. februarja: Lož pri Rakeku, Pišce pri Brežicah;

20. februarja: Gornji Tuhinj, Videm ob Savi;

22. februarja: Sv. Filip v Veračah, Teharje;

23. februarja: Loče pri Poljčanah;

24. februarja: Beltinci, Bučka, Kozje, Rogatec, Cerknica, Črmošnjice, Lesce, Moravče, Zubina.

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na ptujskem sejmu so bile za kilogram žive teže nastopne cene: volom 2 do 3.50, kravam 1.75 do 3, bikom 2 do 3, telicam 2.50 do 3.50 Din. Konji so se prodajali po kakovosti od 550 do 3000 Din eden.

SVINJE. Na ptujskem svinjskem sejmu so bile za kilogram žive teže tele cene: pršutarjem 4 do 5 Din in poldebelim 5 do 6.50 Din; kilogram mrtve teže je bil po 9 Din, prasci, stari 6 do 12 tednov, so se prodajali od 65 do 150 Din eden.

VINO. V drugi polovici januarja se je pokazala v kupčiji in v prevažanju vina majhna živahnost, toda pospravljala so se po večini že prej kupljena vina. Nastopilo je pa spet mrtvilo v kupčiji, ko so je vreme poslabšalo. Cene se v dravski banovini niso izpremenile in so sučejj še vedno med 4 in 5 Din za navadna namizna vina, med 5 in 6 Din za boljša in med 6 in 7 in tudi do 8 Din za finejša sortirana vina. Za poslednjimi je pa povpraševanje precej omejeno zaradi previsokih cen, ki jih trgovina danes s težavo prenese. Pač pa so se pričele nekoliko dvigati cene v južnih krajih, posebno v Banatu, kar bo pozneje gotovo vplivalo na porast cen tudi v dravski banovini.

HMELJ. Zanimanje za blago v Zateu na Češkoslovaškem po mlačnem razpoloženju spet narašča. Prehodno so nekateri kupci izkušali priti po nižjih cenah do blaga, a hmeljarji po takih cenah niso hoteli prodajati. Tako so kupci nakupovali zadnje dni po starih neizpremenjenih cenah 2400 do 2475 češkoslovaških kron za 50 kg pri čvrstem razpoloženju.

svoje živali, Sodnik in Neli pa sta oddirjala proti peščenim puščavi.

Ko sta bila že tako daleč, da ju trgovci niso mogli več videti, je Sodnik odvezal stari sedli, vzela denar iz torbe svojega zamenjanega konja in ga presul v vrečo, kjer je bilo nekaj posušenega kruha. Potem je sedli zakopal v pesku, da ju ne bi kdo odkril.

Zdaj sta bila spet sama z Neli in povsod okoli njiju je bil sam pesek.

Sodnik se je bil odločil, da poskusi najti svoje tovariše. Ker je imel pri sebi kompas in zemljevid iz pradavnih časov, ki ga je bil Uasif el Hajat odkril poleg drugih starin v svoji kleti, je vsaj približno lahko določil smer, ki jo mora vzeti.

Vedel je, da opravijo karavane, ki so obložene z vsem potrebnim živežem, vsak dan komaj tretjino tiste poti, ki jo zmora človek za hitrem velblodu. Prepričan je bil tudi, da ga je karavana prijateljev vsaj dan ali dva čakala. Zamudil se je štiri dni. Če bo imel torej srečo, mora svoje prijatelje najpozneje v dveh dneh dohiteti.

Povedal je Neli svoj načrt in Američanka mu je pritrčila. Da, najbolje bo, če najdeta tovariše. Hudo ji je bilo, da je pustila očeta v negotovosti, toda hkratu je bila tudi prepričana, da ju čaka dosti manj nevarnosti v puščavi kakor pa v krajih, kjer sta jezдила zadnje dni.

Medtem se je zvečerilo. Dospela sta do neke kotanje in tam sta sklenila nekaj ur počivati.

Bleda mesečina je osvetljevala pokrajino, da je bila vsa puščava kakor mlečno morje, skoraj brez

senc. Kakor temna polkrogla je bilo nebo in zvezde so ga delale še bolj temnega.

Ognja nista mogla zakuriti, paziti pa je bilo le treba na zveri. Zato sta se dogovorila, da bosta čula vsak po eno uro.

Prvo stražo je imel Sodnik. Sedel je na griček in se zagledal v daljave. Neli pa se je zavila v svoj burnus in hitro zaspala. Tako je bila utrujena, da so se ji zaprle oči, čim je legla.

Sodnik se je zatopil v svoje misli, ne da bi bil vedel kdaj. Čudne, nenavadne so bile njegove sanje. Misli je na svoje prijatelje, ki so najbrž že obupali nad njegovo usodo. In potem mu je vstalo strašno vprašanje: Kaj če jih je vzel samum, ki je divjal takrat, ko se je on izgubil v puščavi? Čudna bolečina mu je stisnila srce.

Toda ta bolečina se je kmalu polgla in strah je izginil.

Nekaj nenavadnega, česar dotlej še ni poznal, mu je pravilo, da še vsi tovariši žive in da jih bo kmalu videl.

Potem je pomislil na svoj dom.

Ali ga bo še kedaj videl?

Ali bo še kedaj stal ob ograji ladje, ki bo rezala Sredozemsko morje in ga peljala proti domu?

In zagledal se je na krovu ladje... s svojim tovarišem Hudalesom... In še nekdo je bil zraven...

Kdo?

Neli je bila. Neli, ki spi zdaj pod njim, mirno, pokojno, kakor bi še v sanjah čutila, da jo on varuje... (Dalje prihodnjič.)

Kratke vesti

— **Film o modernem pridelovanju krme.** V Kranju v kinematografu «Talijs» se bo predvajal 18. t. m. ob 10-30 dopoldne film o modernem travništvu, pašništvu in njivskem pridelovanju krme. Film je izredno poučen in zanimiv. Vabijo se kmetovalci in drugi zanimanci iz okolice Kranja, da si film ogledajo. Filmske slike se bodo sproti tolmačila. Vstopnine ne bo. Začetek bo točno ob določeni uri.

— **Za ureditev hmeljske trgovine.** Na poziv sreskega načelnikstva v Celju se je vršil v četrtak v prostorih Hmeljarskega društva za dravsko banovino v Zalcu posvetovalni sestanek zastopnikov Hmeljarskega društva kot predstavnika hmeljarjev in zastopnikov sreskega združenja trgovcev. Posvetovanje je vodil sreski podnačelnik g. Svetina. Navzočna sta bila tudi narodni poslanec g. Ivan Prekoršek in sreski kmetijski referent g. Wernig iz Celja. V popolnem soglasju so bili sprejeti sklepi in določila, ki naj v bodoče onemogočijo ono neodgovorno, zloglasno verižništvo s hmeljem, ki je v pretekli hmeljski sezoni prizadajalo po brezvestnih tekačih našemu hmeljarstvu toliko nesreč in škode. Obravnavalo se je tudi vprašanje tujinskih trgovcev in komisijonarjev. Sprejeto je bilo načelo, da jim grede iste dožnosti, kakor jih mora nositi naša domača trgovina. Predstavniki Hmeljarskega društva župan g. Lorber iz Zalcu je naglasil potrebo, da bi sreski kmetijski oddelek imel v dobi hmeljske sezone svojega tržnega nadzornika v hmeljarskem okolju, da bi varoval koristi hmeljarjev in vse nedostatke sproti javljal političnemu oblastvu. Hmeljarsko društvo pripravlja tudi posredovalnico za prodajo hmelja, ki bi imela svoje skladišče v hmeljarni v Zalcu ter bi po zapriseženih posredovalcih šla hmeljarjem pri prodaji hmelja na roko. Brezvestnemu načinu trgovanja s hmeljem, kakor se je zlasti v pretekli sezoni razpasel spricho neodgovornih prekupčevalcev in tvrdk, ki so take jate brezvestnežev vzdrževale, je napovedan odločen boj. Pričakujemo, da bo politično oblastvo podprlo ta prizadevanja.

— **Sejem za kožuho.** Dne 28. in 29. januarja se je vršila v prostorih Ljubljanskega velesojma vsakoletna dražba krzna. Izredno neugodne vremenske prilike, pozni sneg in mila zima, so neugodno vplivale na kakovost našega krzna, ki je bilo mnogo slabše od onega prejšnjih let. Seveda so te okoliščine oblikovale tudi ceno, ki je nasproti lanskemu padla. Tujinski kupci so navajeni, da najdejo

Ženske!

Pranje s SAMORAD pralnim praškom Vam bo v veselje, bleščeče belo perilo Vaš ponos!

Zahtevajte odločno

Samorad
pralni prašek

pri nas le dobro blago, ki je poznano daleč preko meja naše države. Sploh pa je letošnja kupčija s krznom zelo medla tudi na tujinskih tržiščih. Naše glavno krzno, to je lisčje krzno, že nekaj let ni v modi in zato so preostale od prejšnjih let velike zaloge, ki leže neprodane v Londonu in Leipzigu. Zanimanja za te kože ni skoro nobenega. Zato tudi v Ljubljani ni bila prodana polovica lisice. Vodstvo dražbe je vzelo blago rajši nazaj, ker bi ne doseglo cen, ki ustrezajo vrednosti in trudu lovca. Več zanimanja je bilo za kune zlatice in belice, dihurje in zajce. Kupci so prišli iz naše države, pa tudi iz Avstrije, Italije, Nemčije, Francije in Grčije. Na dražbi so bile dosežene nastopne cene, ki veljajo za prvovrstno krzno: poljske lisice do 120 Din, gorske lisice od 124 do 150 Din, gorske lisice (posebni kosi) 180 Din, kune zlatice (svetle) 500 Din, kune zlatice (temne) do 620 Din, kune belice od 450 do 520 Din, dehorji od 60 do 90 Din, divji zajci, zimski 3.85 Din, divji zajci, jesenski 1 Din, jazbeci od 58 do 61 Din, vidre 380 Din, jeleni 13 Din za kilogram, srne povpračno 10 Din. Za domače zajce, domače in divje mačke, polhe, krte, rjave podlasice, volkove in merjasec ni bilo zanimanja. Prihodnja dražba bo 25. in 26. t. m.

— **Svetovni pridelok vina.** Po podatkih mednarodnega urada za vino je dosegla svetovna vinska letina lani ogromno višino. V začetku stoletja je znašala svetovna letina vina povprečno 130 milijonov hektolitrov ter je do vojne narasla na 150 milijonov na leto. Po vojni se je dvignila celo na 170 milijonov. Lauski pridelok pa je ceniti na 200 milijonov. Točni podatki so znani iz tebe držav (v milijonih hektolitrov): Francija 75.2, Italija 30.6,

Alžir 22, Španija 20.4, Portugalska 9, Argentina 7.8, Grčija 3.6, Bolgarija 3.1, Jugoslavija 2.9, Brazilija 2, Tunis 1.7, Južna Afrika 9.9, Avstrija 0.8, Švica 0.8, Maroko 0.6, Avstralija 0.6, Češkoslovačka 0.2, skupno torej v 17 državah 182.2 milijona hektolitrov. Vino pridelujejo nadalje še v Rumuniji, Madžarski, Rusiji, Čileju, Urugvaju, Siriji, Palestini, Turčiji, na Cipru, v Luksemburgu in Nemčiji. S temi državami vred znaša lanski vinski pridelok gotovo najmanj 200 milijonov hektolitrov.

— **Padee proizvodnje piva v naši državi.** Proizvodnja piva v Jugoslaviji je znašala leta 1928. še 728.000 hl. Potem pa je stalno padala, tako da je znašala lani le 210.000 hl. Pivo se pri nas malo pije, ker je zaradi preobremenitve z davki predrago, a z vinom spricho razmerno nizkih cen lahko tekmuje.

DOPISI

KOČEVJE. (Smrt na kosa.) Dne 24. januarja je umrl odbornik sreske organizacije JNS in predsednik občine Kočevja okolice g. Josip Jaklič, ki je bil stranki zvest do zadnjega dihajca. Dne 22. januarja se je še pisмено opravičil, da 3. februarja ne bo mogel iti k volitvi senatorjev v Ljubljano. Slava vrlemu možu! Naj nam bo vsem v zgled, kako je treba varovati strankino disciplino.

RIMSKE TOPLICE. Vsem železniškim upokojenecem, ki so se obrnili na NSZ s prošajo za pojasnilo glede vrnitve režijskih kart upokojenecem, sporočamo, da smo se v tem pogledu obrnili na odlo-

Sven Elvestad:

PEST

Kriminalni roman.

(Iz norveščine prevedel J. M.)

I.

Dne 25. februarja leta 1899. ob sedmi uri zjutraj so našli v Ulici Christiana Krogha onezaveščenega moža. Patrulja stražnikov, ki je prihajala, da izmenja ponoči službujoče tovariše, ga je opazila. Eden izmed stražnikov je stopil takoj k bližnjemu telefonu in poklical kriminalno policijo. V tistem trenutku, ko so onezaveščenca položili na voz, da ga odpeljejo v deželno bolnišnico, je bil že policijski uradnik na licu mesta.

Ta je takoj spoznal, da gre za zločin. Poškodovanec je imel veliko rano na levi strani glave tik nad ušesom. Bil je mož srednje starosti, očitno kmetovalec.

Uradnik se je peljal z njim v bolnišnico, kjer so ranjenca hitro obvezali. Zdravnik je ugotovil, da njegova poškodba ni smrtno nevarna. Toda le na čudežen način je ušel smrti. Rana je bila prizadejana z nekim topim predmetom, s krepelom ali pa železno palico. Udarec je moral biti zadan z izredno močjo.

Iz listin, ki so jih našli pri poškodovancu, je bilo razvidno, da je bil sin bogatega kmeta iz okolice Elverana. Ukradene so mu bile tira in vse vrednosti, ki jih je imel s seboj.

Ko se je toliko ozavestil, da je lahko poročal o svojem dogodku, je pripovedoval, da je dan poprej že močno pijan zašel v družčino lahkoživih žensk in neznanih moških, ki so ga nadalje zalivali s pivom in žganjem. Spominjal se je, da so ga ti ljudje pozno ponoči spravili v neko stransko ulico, kjer ga je zdajci nekdo z vso silo udaril po glavi. Preden se je pridružil neznanecem, je imel v denarnici 350 kron (norveških) v bankovcih, med njimi en stokronski bankovec. Do napada je zapravil kakšnih 25 kron. Bil je torej oropan za 325 kron in pa za dragoceno zlato uro.

Policija si je vse to zapisala in izvršila več aretacij med sumljivimi postopači. Vendar se ji ni posrečilo, najti krivcev.

Dne 4. marca ob drugi uri ponoči je imel po naključju spet eden izmed tistih stražnikov, ki so takrat našli ranjenega kmečkega fanta, službo v Ulici Christiana Krogha.

Nenadno je zaslišal iz femine glasen krik. Hitro je stopil proti kraju, odkoder je krik prihajal, in naletel na mlado dekle z očitnimi znaki velike groze. Dekle se je treslo po vsem telesu in njeni lasje so bili popolnoma zmršeni. V silnem razburjenju se je mladenka oklenila stražnikove roke in rekla:

«Moj Bog, strašno prikazen sem videla.»

Pri tem je pokazala čez cesto.

«Vidite, vidite, tamle gre!» je vzkliknila. «Ali ga vidite? Palico ima s kljuko iz slonove kosti.»

V razsvetlavi cestne svetilke je stražnik čisto razločno opazil, da je za ogrom izginila velika moška postava. Možak je bil oblečen v dolgo suknjo in je držal v roki palico.

Stražnik je tekel za njim, a ga ni več našel. Ko se je vrnil, mladega dekleta ni bilo več na mestu.

Ta dogodek se je videl stražniku toliko pomemben, da je poročal o njem na policiji. Policija spočetka ni kazala volje, da bi se dalje brigala za zgodbo. Ko pa je predstojnik izvedel, da se je dogodek pripetil na kraju, kjer so pred nekaj dnevi našli ranjenega kmečkega fanta, je odredil, naj privedejo omenjeno dekle na policijo.

Stražnik je lahko mladenko točno opisal, tako da ni bilo težavno najti jo. Že ob šesti uri popoldne so jo privedli k predstojniku v zasliševalno sobo.

Bila je čisto mlada tvorniška delavka, ki je bila že enkrat zapletena v neko tatvino. Pisala se je Selma Strandova.

Predstojnik jo je vprašal, zakaj se je bila prejšnjo noč tako ustrašila.

Mladenka je dolgo oklevala z odgovorom. Bila je očitno zelo nervozna. Navzočnost vseh teh stražnikov jo je vznemirjala. In odgovorila je izmikaje se:

«Prestrašila sem se,» je rekla, «ker je v temi prišel proti meni velik mož.»

«Ali poznate tistega moža?»

«Ne.»

žilno mesto in prejeli odgovor, da notica v časopisju ne ustreza resnici, ker se še vedno vodi borba, da se upokojencem režijske karte čimprej vrnejo. Narodna strokovna zveza bo tudi v bodoče v tem pogledu vršila svojo dolžnost, da se upravičeni zahtevi čimprej ugoditi.

SLOVENJGRADEC. Letina je bila pri nas zelo slaba. Žita ni niti za lastno potrebo, ponekod še za seme ne. Druga leta smo krompir prodajali in tako skupili nekaj denarja. Že tretje leto smo imeli slabo sadno letino. — Les prodajamo po neznatni ceni. — K nam prihajajo tolpe ciganov, čeprav smo prosili na tem mestu odločilna mesta, da nas rešijo te nadloge. Cigankе podnevu ogledujejo, a njih možje ponoči kradejo. V tem pogledu prihajajo iz okolice pritožbe dan za dnem. Tu pokradejo obleko družini, ko ta sladko spi, tam svinjsko meso kar petim posestnikom v eni noči, nato pa se tolpa napoti v bolj oddaljene kraje, da ji ni mogoče slediti. — Spomenik pokojnemu kralju namerava postaviti tudi naš okraj. Obstaja predlog, da bi se v spomin na velikega kralja izvršila kakšna človekoljubna akcija v pomoč brezposelnim.

SV. JURIJ OB ŠCAVNICAH. Dne 2. t. m. se je ob številni udeležbi članstva vršila glavna skupščina sokolske čete. Prisotstvovala sta ji tudi član župne uprave Drago Kocmut iz Maribora in župni zastopnik Rado Pušenjak iz Ljutomerja. V uvodu je starosta Drago Korošak izrekel neomajno zvestobo Nj. Vel. kralju Petru II. in vsemu kraljevskemu domu. Nato se je v lepih besedah spomnil blagopokojnega kralja Uedinitelja. Sledila so izčrpana poročila posameznih funkcionarjev, iz katerih je razvidno, da je bilo delo čete v lanskem letu zadovoljivo. V teku leta se je tudi znatno izpopolnila knjižnica. Število pripadnikov je poraslo od 170 na 177. Novo četno upravo sestavljajo: starosta Korošak Drago, podstarosta Domanjko Matija, načelnik Knafelic Franjo, načelnica Najžerjeva Stavicca, prosvetar Vrščič Franjo, tajnica Grosmanova Ida, blagajnik Banje Franjo, knjižničar Korošak Lovro, gospodarja Nemčeva Zalika in Postružnik Albert. Določil se je tudi program dela in prireditve v tem letu. Med drugim bosta tombola na Jurijevo nedeljo in telovadni nastop v juniju. Ob zaključku se je starosta v imenu čete poslovil od Domanjkove Lojzke, ki nas bo v kratkem zapustila. Bila je delavna članica skoro od začetka obstoja sokolske čete.

ŠAFARSKO PRI LJUTOMERU. 20. januarja se je vršila v šoli redna letna skupščina krajevne organizacije JNS. Zboru, ki se ga je udeležilo do

80 članov, so prisotstvovali bivši poslanec g. Jakob Zemljčič, predsednik sreske organizacije banovinski svetnik g. Franjo Skuhala in sreski kmetijski referent g. Jakob Znidarič. Zbor je vodil šolski upravitelj Jože Kocbek kot tajnik in podal letno poročilo, orisal uspehe preteklega leta in iznesel želje vsega domačega članstva. Bivši poslanec g. Jakob Zemljčič je opisal politični položaj Evrope in naše države in se spomnil velike naše narodne žalostre, ko smo izgubili dobrega kralja. Obširno se je bavil z gospodarskimi vprašanji sreza, seznanil člane z uspehi, ki jih je dosegel (regulacija Mure in graditev ceste Štrigova—Ljutomer). Članstvo je sprejelo njegovo poročilo z zadovoljstvom na znanje. Banovinski svetnik gosp. Franjo Skuhala je govoril o pomenu stranke in poudarjal, da bi se morali kmetje čim tesneje okleniti tako močne stranke. Sreski kmetijski referent g. Jakob Znidarič je v svojem predavanju o zadružništvu kot gospodarski enoti očrtal namen zadrug in pozival zborovalce, da se tudi zadrugno organizirajo in da osnujejo v kraju podružnico Kmetijske družbe.

ŠMARJETA PRI RIMSKIH TOPLICAH. V nedeljo 27. januarja se je vršil sestanek zanimancev za ustanovitev nove podružnice Narodne strokovne zveze pri g. Purgu. Sestanka se je udeležilo lepo število zavednih delavcev, ki spoznavajo, da je edino upanje na izboljšanje delavskega položaja v organizaciji Narodne strokovne zveze. Na sestanku so poročali tovariši Lubej, Golob in Kapla. Po poročilih se je izvolil tale pripravljalni odbor: predsednik Darnovšek Franc, podpredsednik Lubej Ignac, blagajnik Kajtna Ignac; odbor: Pajk Jernej, Androjna Karel, Štor Karel in Hohkraut Ferdo. Podružnica bo obsegala Rimsko toplice, Šmarjeto, Ogeče, Senožeta, Strensko, Sevece, Globoko in Gračnico s tvornico podpetnikov. Delavcem se priporoča, da v lastno korist polnoštevno pristopijo k novi podružnici.

ŠMARTNO PRI LITIJI. Pred kratkim smo položili k večnemu počitku gđe. Heleno Mandeljno v o, ki so jo spremili poleg številnega občinstva tudi pevsko društvo «Zvon», gasilec in Sokol. Pokojnica je bila požrtvovalna delavka v vseh naprednih društvih, ki se jih je tudi v oporoki spomnila. V imenu društev se je od rajneke v lepih besedah poslovil g. Maks Kovačič. Komaj smo pokopali pokojnico, so se oglasili s svojo žalostno pesmijo zvonovi drugič. Na svečnico je preminil g. Ivan Leskovec, trgovec v Šmartnem. Tudi njega so spremljali na njegovi zadnji poti pevci, gasilec in Sokoli. Pokojnik je bil dolgo vrsto let

blagajnik pevskega društva «Zvona», gasilec in podpornik vseh narodnih društev. Bodi obema lahka domača zemljica, žalujočim naše iskreno sožalje! — Sokolski oder nam je uprizoril dve igri: «Pri Hraštovih» in «Slabo vest». Obe sta bili prav lepo odigrani. — G. Josip Strman, predsednik občine in JNS, je bil imenovan za sreskega častnega podnačelnika v sreskem odboru v Litiji.

VIDEM. (Smrt na kosa.) V bolnišnici v Brežicah je umrl v 74. letu starosti g. Ignac Podjed, upokojeni gozdar iz Sevnice. Ker je bil tukajšnji rojak, so njegovo truplo pripeljali na Videm. Pogreb je bil v nedeljo popoldne. Žalne svečanosti je opravil dekan g. Ivan Medveček. Pevski zbor «Videmski Zvon» mu je v slovo zapel tri žalostinke, Blag mu spomin!

DOMAČE NOVOSTI

* **Novi ban je prevzel posle.** Kakor poročamo v prilogi s slikami, je bil imenovan za novega bana dosedanji ljubljanski župan g. dr. Dinko Puc, kar je vsa dravska banovina pozdravila z zadoščenjem. Novi ban je v ponedeljek že prevzel posle in je imel v terek na seji banovinskega sveta lep govor na banovinske svetnike.

* **Naš novi roman «Pest»** bo gotovo zanimal vse brauce in bralke, saj je to prva detektivska zgodba, ki jo pričenjamo objavljati v «Domovini». Pri našamo jo za izpremembo, ker je naše načelo pri izbiranju zabavnih zgodb čim večja pestrost. Takoj, ko bo ta roman končan, pride na vrsto Soteščanova «Skritost obljube». Opozorite sorodnike, prijatelje in znance, ki še niso naročniki, naj se zdaj naroče, da bodo lahko imeli tudi začetek izredno napetega kriminalnega romana «Pesti».

* **Za gradbo železnice Št. Janž—Sevnica.** V nedeljo 17. t. m. ob 11. bo v Trebnjem veliko zborovanje, na katerem bodo predstavniki Dolenjske z dolenjskim ljudstvom povzdignili svoj glas za gradbo železnice Št. Janž—Sevnica. Na zborovanju bo izvoljen širši odbor in bo sprejeta zadevna resolucija. Na zborovanje so povabljeni župani vseh dolenjskih občin.

* **Gradba luške ceste zagotovljena.** Pred zasedanjem banovinskega sveta se je oglasilo pri namestniku bana gosp. dr. Pirkmajerju odposlanstvo predstavnikov kamniškega in gornjegrajskega sreza ter mu izročilo spomenico vseh prizadetih ustanov, ki se zavzemajo za gradbo ceste iz doline Črno

«Zakaj ste se ga pa tako bali? Ali je kaj govoril z vami?»

«Da... ne... rekel je samo nekaj besed.»

«Kaj je dejal?»

«Ne vem več.»

«Ali vas je ogovoril z vašim imenom?»

«Saj sem rekla, da ga ne poznam.»

«Ali vam je grozil?»

«Ne, ni storil tega.»

«Potem pa res ne razumem, zakaj ste se ga tako prestrašili. Celo glasno ste zakričali.»

Dekle ni vedelo, kaj bi odgovorilo, in je v zadregi gledalo okrog.

V tistem trenutku so se odprla vrata in vstopil je vitek, lepo oblečen gospod. Pokimal je predstojniku, ki se je dobrohotno nasmehnil. Ostali stražniki so vstopivšega spoštljivo pozdravili. Prišlec je sedel na stol blizu vrat.

Predstojnik je nadaljeval zasliševanje.

«Odgovarjajte odkrito. Saj menda nimate pouda, kaj prikrivati? Ali nam lahko opišete moža. Ali veste, kako je bil oblečen?»

«Mislim, da je imel črno suknjo. In na glavi je imel kožuhovinasto čepico, če se ne motim.»

Stražnik, ki je tisto noč imel opravka z dekletom, je pristopil in dejal:

«Videl sem čisto razločno, da je imel nezna- nec na glavi širokokrajni klobuk.»

«To je prav možno», je hitro pripomnila mladenka. «Bilo je tako temno, da nisem dobro videla.»

«In palico je držal v roki?»

«Da, natančno vem, da je imel palico.»

«Palico iz slonove kosti?»

Deklica se je čedalje bolj vznemirjala. Videlo se je, kako mučno ji je bilo, odgovarjati na vprašanja.

«Da, vsaj ročaj palice je bil bel», je tiho odgovorila.

Zdajci se je približal vitki gospod, ki je bil nenadno vstal s stola pri vratih, predstojniku in mu rekel:

«Dovolite, da za nekaj trenutkov prevzamem zasliševanje?»

«Prosim, gospod Krag», se je glasil odgovor. Dekle se je streslo, ko je začulo ime slovečega detektiva.

«Nimam ničesar več povedati», je jecljaje izpregovorila.

«Samo nekaj pojasnil mi boste še dali», je menil Krag. «Vi ste razločno opazili, da je bila palica bela?»

«Da, ročaj je bil bel.»

«Kako pa vam je padlo na um, da bi bila to slonova kost? Ko ste zagledali stražnika, ste rekli, da ima mož palico iz slonove kosti.»

«Mislim, ker je bila bela.»

Detektiv je malo pomišljal.

«Zakričali ste tedaj vi, kajne?» je potem vprašal. «Stražnik je slišal več krikov.»

«Da, jaz. Ustrašila sem se, ko je mož stopil iz teme naravnost proti meni.»

«Ali je bil lepo oblečen?»

«Da, precej lepo.»

«In vi ga ne poznate?»

«Ne, nisem ga še nikdar prej videla. To lahko prisežem.»

«Hvala, ni potrebno. Kje stanujete?»

Deklica je povedala naslov, očitno vesela, da se je mučno zasliševanje nehalo.

Ko je šla, je dal Krag poklicati enega izmed kriminalnih uradnikov. Stopil je z njim k oknu in pokazal na ulico.

«Vidite deklico tamkaj z modrim trakom za klobukom?» ga je vprašal. «Pravkar je bila zaslišana.»

«Da, vidim.»

«Dobro. Sledite ji in ne pustite je izpred oči. Toda ne sme opaziti, da je zasledovana.»

Uradnik je šel brez oklevanja na delo.

Predstojnik je ostal s Kragom sam v sobi.

«Kaj mislite o dekletu?» je vprašal prvi.

«Prepričan sem, da nam nekaj prikriva. Čisto jasno je, da moža s palico iz slonove kosti pozna.»

«Eden izmed njenih prijateljev pa menda možak ni bil.»

Krag je skomignil z ramami.

«Kdo ve», je rekel. «Mislim, da je bila deklica prav toliko presenečena kakor prestrašena. Zanesljivo je vsekakor, da je srečala moža, ki o njem ni niti mislila, da bi ga mogla videti.»

«Vi torej mislite, da je zadeva vredna, da se je policija resno loti?»

rad Kamnikom čez Volovjek v Luče v Savinjski dolini. Odposlanstvo je vodil načelnik kamniškega mesnega cestnega odbora župan g. Franc Kratnar. V odposlanstvo pa so bili še bivša narodna poslanca gg. Rasto Pustoslemšek in Cerer, banovinski svetnik notar g. Anton Zevnik, gg. župana iz Lač in Solčave in drugi. G. namestnik bana je obljubil, da bo banovina upoštevala vse želje v državnem, gospodarskem in tujskoprometnem pogledu čala v ta namen, kolikor bo v sedanjih razmerah mogoče. Kaže, da se bo pomladi lahko gradba že učela.

*** V Jugoslaviji je okrog 68.000 organiziranih gasilcev.** Pregled gasilskih organizacij je izkazal ob koncu lanskega leta v vsej državi 104 gasilske čete in 2133 gasilskih čet, ki štejejo 67.636 članov. Motornih brizgaln je bilo 664, ročnih pa 2533. Gasilske župe so samo v dravski, savski in dunavski banovini. V prvi jih je 25, v drugi 50, v tretji pa 20. Največ gasilskih čet šteje dravska banovina (874), za njo pa pride savska s 753 četami. Najmanj gasilskih organizacij je v zetski banovini. Tudi po inventarju je dravska banovina na prvem mestu, ker ima 378 motornih in 843 ročnih brizgaln, medtem ko šteje savska banovina, ki ima 50 gasilskih žup, samo 145 motornih in 863 ročnih brizgaln. Organiziranih gasilcev je v dravski banovini 28.074, v savski pa 23.303. Gasilske organizacije so se začele naglo razvijati v Sloveniji, Hrvaški, Slavoniji in tudi v Vojvodini že v sedemdesetih letih preteklega stoletja. V Srbiji sta bili kot prvi ustanovljeni gasilski četi v Beogradu in Kragujevcu. Beograjska gasilska četa posluje že od leta 1879. Do osvobodjenja in uedinjenja so bile omejene gasilske organizacije le na glavna mesta, potem pa je požrtvovalna delavnost gasilskih organizacij počasi iz severnih krajev prodirala na jug in vzhod. Mnoge gasilske organizacije so bile ustanovljene tudi po 15. juliju 1933., ko je stopil v veljavo zakon o gasilskih organizacijah. Prej navedene gasilske organizacije imajo v vsej državi 768 svojih domov, 44 zastav in 385 godb. Skupna vrednost opreme organizacij znaša po statistiki starostinstva gasilske rveze okrog 96 in pol milijona dinarjev, vrednost nepremičnin (domov in vežbališč) pa blizu 33 milijonov dinarjev. Ti podatki pa niso popolni, ker 122 čet do zaključka lanskega leta ni poslalo svojih podatkov.

*** Osrednji odbor Združenja vojnih invalidov** se je te dni posvetoval v Beogradu glede priprav za zbor invalidov, ki bo letos oktobra v Beogradu. Od ostalih sklepov so bili najvažnejši naslednji:

«Morda», je odvrnil Krag in stopil k vratom. «Zmerom je tako: če kdo pred policijo kaj skriva, se je gotovo boji.»

«Dvomljivo pa je, da ima ta zgodba kakšno zvezo z nedavnim napadom na kmečkega fanta.»

«Ne vem. Ničesar ne vem. Najprej je treba počakati poročilo, ki ga nam bo prinesel za njo poslani detektiv. Če je mladenka dala napačen naslov, bo toliko slabše zanjo. Moramo pa jo stalno zasledovati. Mislim, če se ne motim, da nas bo naposled sama povedla k tistemu možu.»

Krag je šel.

Naslednjega dne je dal poročilo detektiv, ki so ga poslali za dekletom. Dekle je šlo naravnost domov. Stanuje tam, kakor je rekla.

Asbjörn Krag je že izgubljal zanimanje za vso zadevo, ko se je zgodilo nekaj, kar ga je dovedlo do tega, da se je lotil tega primera z vsem zanimanjem in vso odločnostjo.

Dne 8. marca je bil policiji javljen nov napad v Ulici Christiana Krogha. Napad se je izvršil natančno na tistem kraju, kjer je bil napaden in izropan kmečki fant iz Elveruna in kjer se je bila mlada deklica tako prestrašila skrivnostnega moža. Tokrat je bil napaden mornar. Dva možka, s katerima je bil kvartal, sta ga zvalila na tisti prostor. Vsi trije so zvečer sicer mnogo pili, vendar se je mornar natančno spominjal vseh podrobnosti skrivnostne zgodbe.

Na temni cesti se je nenadno pojavil velik, koščen mož in ga je udaril s krepelom. Mornar se je takoj zgrudil onezaveščen na tla. Ko se je

Oblastni odbor Združenja vojnih invalidov v Beogradu je razpuščen, ker ne posluje. Dom vojnih invalidov, ki se gradi v Beogradu, bo dobil ime pokojnega kralja Aleksandra. Za častna člana združenja sta bila izvoljena minister notranjih zadev g. Velja Popović in ban primorske banovine g. dr. Jablanović. Izvoljen je bil tudi odbor, ki bo do prihodnjega sestanka plenuma osrednjega odbora pregledal vse njegovo delovanje.

1000 (tisoč) Din nagrade

izplačam takoj onemu, ki izsledi povzročitelje vloma v moje zasebno stanovanje v Kapelah pri Dobovi, izvršeno dne 30. januarja 1935. Morebiti najdenega krivca je prijaviti orožniški postaji v Dobovi. Istočasno svarim vsakogar, da bi kupil nastopne ukradene reči, ki bi se morda prodajale: moško, žensko in posteljno perilo (vse z vsitim monogramom MZ, letna ženska obleka, velika sobna preproga in vezeno večbarvno svilenno posteljno pregrinjalo. — Valenčič Marica. 44

*** Zlato v bosanskih rudnikih.** Neko angleško podjetje iz Londona je že lani poslalo svoje strokovnjake, da preiščejo opuščene rudnike v Bakovičih in Kozogradu pri Foči. Ti rudniki so na ozemlju, kjer je mnogo pirita, limonita in antimonita. Rudniki so last neke rudniške družbe v Budimpešti, ki jih je ukoriščala do leta 1919. Angleži so sklenili, da najprej preiščejo rudnike in sestavine rude, šele nato bi se odločili, ali jih prevzamejo. Doslej so v rudnikih očiščeni rovi in so delavci že prišli do glavnih žil rude. Rudo so poslali v Zagreb, da jo tam preiščejo. Preiskava je ugotovila, da ta ruda vsebuje več zlata kakor ruda v kalifornijskih rudnikih. Zastopnike angleškega podjetja je ta uspeh iznenadil, vendar so pa zaradi gotovosti poslali rudo v London, da jo tudi tam preiščejo. Če se bo tudi pri drugi preiskavi ugotovil tolik odstotek zlata, bo angleško podjetje, kakor se trdi, že na pomlad začelo ukoriščati rudnike.

*** Zborovanje čevljarjev in usnarjev v Beogradu proti Bat'i.** V veliki dvorani Delavske zbornice v Beogradu je bilo v nedeljo zborovanje čevljarjev in usnarjev. Zborovanje je bilo sklicano, da protestirajo udeleženci proti poslovanju tvrdeke Bat'e. Udeležili so se ga tudi zastopniki iz Ljubljane, Tržiča, Kranja, Škofje Loke in Zirov. Navzočen je bil tudi bivši narodni poslanec dr. Rapč. Že v začetku je prišlo do izgrediv med zborovalci in nekaterimi pristaši Bat'e in je zborovanje poteklo zelo burno v velikem prepiru. Prišlo je celo do pretepov. Zborovanja so se udeležili tudi zastopniki predsednika

ozavestil, je občutil, da je kapljalo nekaj toplega po obrazu. Prijel se je za glavo in si okrvavil roko. Dobil je hudo rano. Napol nezavesten je potem taval po cestah, dokler ni naletel na stražnika, ki ga je povedel v bližnjo stražnico, da so ga hitro obvezali.

Mornar je natančno opisal oba moža, ki sta bila tisti večer popivala z njim. Toda opis se ni nanašal na nobeno izmed sumljivih eksistenc, ki jih policija pozna že od prejšnjih podobnih napadov.

Napadenec je imel takrat s seboj precej denarja, kakih 400 kron. Te so izginile.

Zgodba je vznemirjala policijo, ker ni vedela, kje naj išče zločince. Prijela je v naglici nekaj sumljivcev, a njih zasliševanje ni dovedlo do nikakega uspeha. Listi so pisali in očitali policiji, da zaradi njene nemarnosti vladajo v mestu strahotne razmere.

Naposled je policija temeljito preiskala vso Ulico Christiana Krogha. Hišne preiskave so se izvršile v vseh stanovanjih in vsi prebivalci te ulice so bili zaslišani. Preiskava pa se ni niti za korak približala rešitvi.

Kdo so zločinci? Zakaj se dogajajo napadi zmerom na istem prostoru in v isti ulici? Ali je mož s palico iz slonove kosti v zvezi s temi napadi?

Zaenkrat niso mogli storiti drugega, kakor da so ulico in obližje ponoči zastražili z dvojnimi števili stražnikov.

Bolečine v nogah

Prenehajo v 3 minutah

Ne obupajte, zaka: dnevi neznošnih bolečin so minuli. Danes se lahko hitro rešite najhujših vnetij, oteklin in bolečin v preobčutljivih nogah, ne glede na to, iz katerega vzroka so nastale. Nabavite si zavojček Saltrat Rodella in vsujte ga polno pest v toplo vodo. Takoj, ko boste pomočili noge v to zdravilno kisikovo kopel, bodo vnetja izginila, razvneto tkivo pa se bo obložilo in osvežilo. Pravilna cirkulacija krvi bo urejena in Vaše noge bodo oživele v novem življenju. Ta enostavni recept prinaša dnevno tišočerim ljudem, ki so že mislili, da ni rešitve za njihove muke, v kratkem roku od 3 minut popolno olajšanje. Kurja očesa in trda koža se omeščajo ter se lahko popolnoma odstranijo. Saltrat Rodell nikdar ne odreče. Nabavite si Saltrat Rodell pri svojem lekarnarju še danes in poslužite se ga takoj zvečer.

vlade, ministrstev za vojsko in mornarico, za socialno politiko in narodno zdravje in za trgovino in industrijo. Pri obširni razpravi so vsi govorniki ostro obsojali način dela Bat'ovega podjetja, ki je dovedlo domače čevljarje in usnarje v veliko stisko. Poudarjali so, da je Bat'a, ko je prošil za dovoljenje za ustanovitev svoje tvornice v Jugoslaviji, predložil spomenico, ki se je zdelo prav zadovoljiva. Ko pa je bila tvornica ustanovljena, so se pokazale škodljive posledice za domačo čevljarstvo in usnarjsko obrt. Zborovalci so sprejeli resolucijo, ki prosi vlado, naj vendar že vzame v pretres zadevo Bat'e in onemogoči tej tvrdki poslovanje.

Medtem pa je bil sloveči detektiv Asbjörn Krag, ki so mu izročili zadevo, že na delu. Pa tudi njemu se ni posrečilo razjasniti teh zločinov.

Ko je nekega dopoldneva sedel v pisarni, ga je obiskala dama srednje starosti.

«Kakor sem slišala, išče policija moža s palico iz slonove kosti», je rekla.

«Da», je odgovoril Krag z zanimanjem. «Ali mi lahko poveste kaj o njem?»

«Ta je vendar že mrtev», je menila dama. «O njem vam lahko povem čudno zgodbo.»

II.

Asbjörn Krag je opazoval črno oblečeno damo, ki je sedela za mizo pred njim. Na videz je pripadala boljšemu srednjemu stanu in je napravljala dober vtisk na detektiva. Imel jo je za vdovo kakšnega uradnika.

«Ljudje moje vrste», je začela, «živijo najrajši mirno življenje. Če se kljub temu obrnem na policijo, storim to zaradi tega, ker sem doživela nekaj posebnega. Prosim vas pa, da mojega imena ne vmešavate v zadevo.»

«S pogojem, da nas zadeva sama k temu ne prisili», je pripomnil Krag.

«Ne», je nadaljevala dama, «moja vloga v tej zadevi je čisto brez pomena tako za policijo kakor za zadevo samo. Kakor sem vam že rekla, gre za moža, ki ga policija išče, za onega moža z belo palico. Da ga iščete, sem spoznala iz policijskih pozivov.»

(Dalje prihodnjič.)

* **Napoved hudega mraza.** Po vesteh budimpehtanske vremenoslovske postaje prihaja iz Sibirije val hudega mraza, ki se Madžarski že bliža. Val se bo na zapadu razširil do Francije, na jugu in jugozapadu pa na balkanske države, severno Italijo in Riviero. Računajo z mrazom 20 stopinj pod ničlo, najbrž pa še več.

* **Nasprotnika uženeš lahko samo, če ga poznaš,** to je staro načelo. Kako uženeš motilca čistega radijskega sprejema, ti pove nova številka edinega tedenskega časopisa za radio, gledališča, film, sport in modo «Naš val». Poleg tega prinaša ta tednik kakor smo že večkrat pisali, mnogo drugega poučnega in zabavnega štiva. Zahtevajte še danes brezplačno in brezobvezno na ogled eno številko tega cenenejšega tedenskega časopisa, ki ima stalno na 12 straneh program vseh važnih evropskih oddajnih postaj in sporede vseh oper, operet, slušnih iger, koncertov in sportnih reportaž. Mesečna naročnina 12 Din. Pišite na naslov: Radijska revija «Naš val», Ljubljana.

* **Vsa vojaška pojasnila v katerikoli zadevi dobite proti malenkostnemu plačilu pri gosp. Peru Francu, kapetanu v pokoju v Ljubljani, Maistrova ulica št. 14.** Priložiti je treba za odgovor znamko za 3 Din.

* **Pomožna blagajna «Naprednost» razpuščena.** V Mariboru se je pred letom ustanovila registrirana pomožna blagajna pod imenom «Naprednost». Banska uprava je zahtevala od «Naprednosti», naj v teku treh mesecev izpolni nekatere pogoje, ki so se tikali zakonskih predpisov. Zahtevala je preureditev zavarovanja na novi zavarovalnotehnični podlagi, izločitev zavarovalnih primerov, ki presegajo znesek 6000 Din, in točen seznam vsega članstva. Ker upravni odbor «Naprednosti» ni ustregel zahtevi banske uprave, je bila «Naprednost» razpuščena. Upravni odbor se je sicer pritožil na višjo instanco proti razpustitvenemu odloku banske uprave, vendar odločitev še ni. Odlok o razpustu je bil objavljen v «Službenem listu», obenem pa je prevzel posle likvidacije sreski načelnik g. dr. Senkovič.

* **Se pometamo!** Svilene nogavice v vseh barvah, par 5 Din. Močno končana tkanina 10 Din. Stermecki, Celje.

* **Rešitev iz ognja.** V eni zadnjih noči je začela goreti domačija Franceta Kozlevčarja v Tlaku. Ogenj se je hitro širil po kupih lesa okrog poslopij. Kljub vnetemu naporu sosedov, ki so prišli reševati, je ogenj naglo zajel tudi skedenj in hlev. V kratkem času so dospeli gasiti člani obeh okoliških gasilskih čet od Sv. Križa in iz Čateža. Prav obupni prizori so se nudili ob gašenju hleva. Notri je bila še vsa živina, v kotu hleva pa je brezskrbno spal na svojem ležišču mlad pastirček. Vrata v hlev so bila od notranje strani močno zapahnjena. Pastirček se je pač zavaroval, ko je bil šel spat, pred neljubimi ponočnjaki. Da rešijo pastirčka in živino, so vrgli reševalci vrata iz podbojev, nato so pa z največjo muko izgnali iz hleva omamljeno živino ter rešili ubogega hlapčiča, ki ga je dim pričel že dušiti. Kozlevčar, ki ni bil zavarovan, trpi mnogo škode, saj mu je ogenj uničil hlev in skedenj, precej orodja in dva voza. Sodijo, da je bil ogenj podtaknjen.

* **Požar v ptujski okolici.** Pred dnevi je v Turnišču zgorela zidarju Albinu Vnuku hiša. Ogenj je nastal tako, da se je od žareča železne cevi vnel strop.

* **Dve kravi pod vlakom.** Preteklo nedeljo, ko je snežilo, je vlak povozil pri Kladniku v Podkužah pri Kranjski gori siromašni posestnici-vdovi dve kravi. Kravi sta šli na vodo, a namesto k vodi, sta jo ubrali po železniškem tiru, kjer je bila gaz, in prav takrat je privozil vlak. Eno je popolnoma uničil, druga je še živela, tako da so jo mogli dati vsaj mesarju.

* **Zrtev ognja v Gornji Radgoni.** V soboto zvečer je plat zvona naznanil požar v Gornji Radgoni. G. Stanko Semenič je imel v svoji garaži v popravilu tovorni avto, pri katerem je 28letni šofer Jakob Stanek nadomeščal neke nove dele. Zaradi hude zime je šofer zakuril v majhno železno peč, na kateri je grel olje. Ob 18. uri je odšel k večerji

ter se nato vrnil v garažo, v kateri je razen goreče peči in tovornega avtomobila bilo precej bencina. Ko je odprl vrata garaže, je iz peči švignil plamen, ki je povzročil silno eksplozijo. Šofer je dobil nevarne opekline. Prvo zdravniško pomoč je ponesrečenemu šoferju nudil zdravnik dr. Breznik, ki ga je odpeljal v avstrijsko bolnišnico v Radgono, kjer je nesrečnik najbrže že umrl.

* **Slepar, ki obljublja posredovanje posojil,** se je pojavil v Slovenskih goricah. Obljubljal je kmetom, da jim bo preskrbel posojila pri Privilegirani agrarni banki, ter jemal na račun teh posojil velike provizije. Oškodoval je mnogo ljudi za težke tisočake. Komaj je odsedel kazen za to, že ima mariborska policija obvestilo, da premetenec po starem načinu obljublja ljudem posojila. Svoje delovanje je pranesel zdaj na Dravsko polje. Varujte se gal

Ne pozabite

še ta mesec poravnati zaostalo naročnino za preteklo leto. Ta klic velja le onim naročnikom, ki dolgujejo za nazaj. Vse te z današnjo številko ponovno opozarjamo s položnicami, ki jih dobe v listu. Prosimo jih, naj nakažejo dolžne zneske po pošti čimprej in si tako zagotovijo nadaljnje dostavljanje priljubljenega tednika.

Uprava «Domovine».

* **Fašistični miličnik je ustrelil Slovenko.** Nedavno zvečer je neki miličnik, baje iz ljubosumnosti, ustrelil šiviljo Česnikovo Pavlo v Palčju pri St. Petru na Krasu (Julijska Krajina) in nato še samega sebe. Zločin se je zgodil v njeni delavnici. Ta grozna vest se je bliskovito razširila po vsej vasi in bližnji okolici ter povzročila veliko razburjenje med našim prebivalstvom. Vse prebivalstvo sočustvuje z njenimi svojci in obžaluje smrt pridnega dekleta, ki je s svojimi že tako skromnimi zaslugi pomagala vzdrževati siromašno rodbino.

* **Vlomilca Franca Omerza iščejo.** 30letni Franc Omerzo, doma iz Rožnega pri Blanci, znan vlomilec, se je oglašil tudi v trgovini gospe Terezije Dimčeve v Spodnji Hudinji pri Celju. Odnesele je kup raznih dobrot, tako kave, sladkorja, riža in drugih reči. Kakor poroča orožniška postaja iz Brežic, je Franc Omerzo član drzne vlomiške družbe, ki je razvila obsežno delovnost po vseh krajih krškega, brežiškega in celjskega okraja. Skrbnim brežiškim orožnikom se je doslej posrečilo, da so vse člane te družbe spravili za varne zapuhe, samo Omerzo je ostal doslej še na prostem. Vlomilec, ki je že večkrat poravnaval račune v ječi in je bil svoje dni nekaj časa zaprt tudi v Gradski, išče tiralica.

* **Pijanec je ubil očeta štirih otrok.** Nedavno je popival v Damšetovi gostilni na Pečici 30letni delavec Ivan Seklič iz Boča. V njegovi družbi je bil tudi neki deček, ki ga je silil že pijani Seklič k pitju. Deček je ubogal in izpil nekaj kozarcev vina. Ko pa je gostilničar opazil, da sta oba, Seklič in njegov spremljevalec, že pijana, ni hotel postreči več Sekliču s pijačo, marveč je zahteval od njega, naj plača zapitek. Ker se je Seklič branil plačati tudi za dečka, sta se z gostilničarjem nekoliko sporekla. Gostilničar je ostal miren, vendar je zahteval od Sekliča, da plača dečkov zapitek. Seklič je to ponovno odločno odklonil češ da mladi fant tako ni nič popil, in lahko gostilničar sam utrpi malenkostni zapitek. Razburil se je pri tem tako, da je skočil nad gostilničarja. Po nesrečnem naključju je med prerivanjem ugasnila luč in Seklič je v temi segel po nožu ter ga zabodel gostilničarju Damšetu v vrat in mu prerezal žilo odvodnico. V mlaki krvi je obležal gostilničar mrtev na tleh. Seklič pa je po krvavem dejanju zbežal iz gostilne. Pokojni Damše je bil splošno priljubljen in sočustvujejo vsi, ki so ga poznali, z njegovo žalostno usodo, nesrečno vdovo in z nepreskrbljenimi otroki. Pokojnik je bil tudi zvest bralec «Domovine». Blag mu spomin!

* **12 let robije.** Očitateljem je gotovo že v spominu umor lani sredi decembra v Zgornji Šiški, ki je razburil vso javnost. Ločena žena Franciška Planinškova je s sekuro razmesarila glavo svojemu ljubčku Ivanu Štruklju, da je takoj nastopila smrt. Tři dni se je pred okrožnim sodiščem odigralo zadnje dejanje te žalostne. Planinškova je bila obsojena na 12 let robije in 300 Din denarne globe, ki se ji pa izpremeni ob neizterljivosti na nadaljnjih pet dni zopora.

* **100 pobeglih kazencev** ima zapisanih mariborska moška kaznilnica v letih 1919. do 1934. Od teh je bilo po poizkušenem pobegu 76 aretiranih, 11 se je samih javilo, 11 pa je še vedno na pobegu.

* **Dolgi prsti.** V klet posestnika in mlinarja Alojzija Meška v Podgorcih so vdrli neznaní vlomilci ter odnesli dva sodčka z večjo količino vina.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

ROPARSKI UMOR V STROČJI VASI.

Ljutomer, februarja.

V Stročji vasi pri Ljutomeru se je zgodil grozen roparski umor. Na samotnem kraju stoji prtična lesena hišica, last Jakoba Vrhovnika in njegove žene Neže. Ko je nedavno popoldne prišla k hiši soseda Marija Ozmetova, se ji je nudil strašen prizor. Med gospodarskim poslopjem in hišo je v snegu ležalo truplo Vrhovnika z razbito glavo. Pokojni Vrhovnik je imel na sebi delovno obleko in škornje. Pred vrati kravjega hleva je ležala golida za mleko, na kateri so se poznali sledovi krvi. Na skednju pa je ležala v slami onezaveščena Vrhovnikova žena Neža, vsa oblita s krvjo.

Kakor sodijo, se je strašni zločin zgodil že zjutraj, ko je Vrhovnikova žena šla krave molst. Zločinec je najbrže njo prvo napadel. Ko je poklicala na pomoč, je prihitel mož, ki ga je zločinec ubil. Truplo Vrhovnika so prepešali v Ljutomersko mrtvašnico, kjer so ga raztelesili. Na kraj umora je prišla sodna komisija iz Ljutomera. Vaščani pravijo, da je imel pokojni Vrhovnik precej denarja. Ugotovilo se je, da so izginili ves denar, vsa obleka in nova odeja. Ljutomersko orožništvo se je takoj lotilo zasledovanja zločincev. Za zločincem, odnosno zločinci še ni sledi. Na pomoč so bili poklicani detektivi iz Maribora.

BELOKRAJINSKO PISMO

Semič, februarja.

V K o t u se je osnovala po prizadevanju vodovodnega mojstra g. Maksa Laternerja krepka gasilska četa. Na občnem zboru 27. januarja je bil izvoljen za predsednika g. Laterner, za poveljnika trgovinski sotrudičnik g. Lojze Bukovec, za tajnika g. Jože Plut, za blagajnika pa g. Matija Plut. Pristopilo je takoj 47 rednih in 20 podpornih članov. — Odkar je družba Dajčmanov pod ključem, smo imeli v naših krajih dolgo časa mir pred tatovi. Dne 29. januarja pa je bil spet vlom, in sicer pri posestnici Mariji Štrukljevi v Sodinji vasi. Tatovi so odnesli precej vina, mesa, obleke in drugih reči. Našim marljivim orožnikom se bo gotovo posrečilo, da izsledijo nepoštene družbo.

V Š t r e k l j e v c u so tudi ustanovili gasilsko četo, za kar ima glavne zasluge g. Pašič Ivan. Na občni zbor 27. januarja je prišel tudi župni delegat iz Črnomlja g. Košuta, ki je imel lep nagovor. Za predsednika je bil izvoljen g. Pašič Ivan, za poveljnika g. Simonič Jože iz Podrebra, za tajnico učiteljica g. Marija Krčeva, za blagajnika pa g. Pašič. To je danes v občini Semiču že peta gasilska četa. — V Štrekljencu je šolska upraviteljica g. Širnikova 1. decembra ustanovila gospodinjski tečaj, ki ga obiskuje 12 deklet. Seveda se jih je prijavilo dosti več, a ni prostora. Požrtvovalni učiteljici je prebivalstvo zelo hvaležno.

Tako se počasi vendar orja ledina po Beli krajini. Pogrešamo le dela na sokolskem področju. Temu pa je krivo to, da je na naših šolah premalo moških moč. V naši župniji imamo pet šol, a samo eno moško učno moč.

Banka Baruch

11, Rue Auber, PARIS (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu. Vršiti vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne naznace

Poučni kotichek

Pravica do bolezenskih podpor po prenehanju službenega razmerja. Okrožni urad za zavarovanje delavcev (prav tako tudi bolniška blagajna TBPD) se daje članom bolezenskih podpor samo ob času, ko je član na delu, to se pravi, ko opravlja zavarovanju zavezan posel, ampak daje to pravico z izvestnimi pogoji tudi po prenehanju službenega razmerja. Kateri pa so tisti pogoji, s katerimi daje okrožni urad bolezenske dajatve tudi po prenehanju službenega razmerja? Pravico do bolezenskih podpor po prenehanju službenega razmerja ima tisti član, ki je bil v zadnjem letu pred obolenjem vsaj šest mesecev ali pa v zadnjih dveh letih vsaj 12 mesecev zavarovan pri kateremkoli okrožnem uradu v naši državi in ki zato, ker nima zasluzka, ne more vplačevati članskih prispevkov. To pravico pa nima tri tedne po izstopu iz obrata, če je bil v zadnjem letu šest mesecev zavarovan, odnosno šest tednov, če je bil v zadnjih dveh letih 12 mesecev zavarovan. Zahtevajo se torej kvalificirano članstvo, pomanjkanje zasluzka in zglastev pri uradnem zdravniku v tretjem, odnosno šestem tednu. Za poznejša obolenja član nima nobenih pravic več do bolezenskih podpor. Potrdilo delodajalca da takemu bolniku zadnji delodajalec. Bolnik mora seveda dokazati, da izpolnjuje gorenje pogoje.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Juha iz divjačine. Zelo razstreljeno jerebico, divjo raco ali kose zajca, ki se sicer ne dado porabiti, pripravimo kot juho, in sicer: jerebico očistiš in jo daš kuhati na dva litra vode. Na masti pa prepraži malo korenčka, peteršilja, zelene in pol čebule. Ko je prepraženo, dodaj še pest jurčkov, zalij z vodo, stresi v juho, osoli in dodaj še nekaj zrn popra, eno žbico, malo timjana in polovico lovorjevega lista. Vse skupaj naj počasi vre; če je jerebica stara, se mora kuhati do tri ure. Ko je kuhana, jo deni na krožnik, juho pa precedi. Napravi prežganje in ga s precejeno juho zalij. Jerebičje meso zdaj oberi od kosti, ga dvakrat zmelj na strojčku in potem ga še pretlači skozi sito. Tako zmleto in pretlačeno meso stresi zdaj v juho, prilij še kozarec belega vina in ko je vse skupaj še četrt ure vrelo, je juha gotova in jo daj z opečenimi zrezanimi žemljami na mizo.

Torta iz ajdove moke. Mešaj, da narase: 14 dek sirovega masla, 14 dek sladkorja in štiri rumenjake, potem dodaj 14 dek neolupljenih zmletih mandeljnov, orehov ali lešnikov, 14 dek ajdove moke, noževo konico jedilne sode in sneg štirih beljakov. Tortni model dobro namaži, zlij vanj testo, ga razravnaj in torto peci približno eno uro. Pečena torta naj se popolnoma shladi, šele nato jo prereži in namaži s poljubno mezgo. Po vrhu jo pa oblij z rumovim ledom. Rumov led: 35 dek sladkorja in en deciliter vode kuhaj toliko časa, da se potegne nit. Nato zlij eno četrtino sladkorja v skledico in mešaj toliko časa, da postane sladkor bel, potem prilij drugo četrtino in spet mešaj, da postane belkasto, potem še tretjo in četrto četrtino. Pri zadnji četrtini dodaj dve žlici ruma. Ko je led gotov, oblij z njim torto in torto podrži nekaj minut v pečici, da se led nalo strdi, potem jo postavi do drugega dne na hladno.

Zdrobov narastek. Skuhaj 10 dek zdroba v pol litra mleka, malo osoli in posladkaj. Ko je zdrob kuhan, ga postavi na hladno, da se popolnoma shladi. Medtem pa mešaj, da narase: 5 dek sirovega masla, žlico sladkorja, tri rumenjake, žlico vanilijevega sladkorja in žlico ruma. Potem primešaj kuhani zdrob, dve rebrti naribane čokolade in trd sneg treh beljakov. Pred ognjem varno skledo ali pa kozo dobro namaži, zlij vanjo polovico testa, potresi pest rozin in zlij še drugo polovico, razravnaj in zlatorumeno speci. Daš s segretim malinovim sokom na mizo.

Praktični nasveti

Kako ravnati z zmrzlimi živilii. Zmrzla živila so po večini še vsa porabna, če z njimi pravilno ravnamo. Predvsem moramo skrbeti, da se počasi od-tajajo; prevelika neposredna izprememba v toploti ostane potem le «prazna slama», ker je sokove izlužila voda. Zmrzlo presno sadje in jajca položimo najprej v mrzlo slano vodo, da se od-tajajo; nato so ta živila še čisto užitna in skoro niso izpremenila okusa. Vsekakor pa niso več za shrambo, marveč jih je treba hitro porabiti. Zmrzli krompir od-talimo najprej v mrzli slani vodi, ga denemo potem v lonec, ki se nepredušno zapira, zalijemo zmrzlo vodo in pustimo prav počasi zavreti. Ko zavre, odlijemo krop, stresemo krompir v navaden lonec, zalijemo z že pripravljeno vrelo vodo in skuhamo do mehkega.

Vinske steklenice najlaže pomijemo, če natresemo vanje stolčenih jajčnih lupin, nalijemo tople vode ter jih pustimo tako nekaj časa namakati. Potem steklenice dobro stresemo in ko so čiste, jih oplahnemo še s čisto vodo.

Rjo iz perila odstranimo tako, da na madež nalijemo limonovega soka, položimo čez bel svilen papir in z vročim likalom polikamo, da se madež posuši. Po potrebi to večkrat ponovimo.

Pepel cigaret ali cigar je najboljšo sredstvo za čiščenje kovin, ogledal, šip in podobnega. Pepel zmočimo in z njim zdrgnemo dotični predmet, potem ga še s suho krpo zbrišemo.

Stenice odpravimo iz pohištva, če vse razpoke pri pohištvu, podu, vratih in oknih dobro namažemo z octovo kislino ali terpentinom in nato razpoke zamašimo s kitom za šipe.

Bradavice na rokah odpravimo, če jih večkrat na dan podrgnemo z limonovim sokom in po vrhu še z navadno kredo.

Prhljaj iz las odpravimo, če si lasišče dobro namažemo z glicerinom in potem glavo čez nekaj ur umijemo z vodo, v katero smo dali nekaj žlic čistega alkohola.

Voda za kodranje las. V steklenico naj ti zmešajo v drogeriji tekočine: 15 gramov glicerina, 42 gramov alkohola, 550 gramov rožne vode, 3 in pol grama salmijaka in 3 in pol grama suhega luga. S tem si namaži lase in ko se posuše, se bodo lasje sami kodrali.

Linolej čistimo takole: umijemo ga z mlačno vodo, kateri smo primešali malo mleka. Ko smo ga s suho krpo dobro do suhega zbrisali, ga namažemo s kremo, ki jo kupimo nalašč za linolej (dobiš jo pri trgovcu z barvami). Ko se je krema posušila, linolej dobro skrtučimo. Če je pa zelo umazan, ga z nepremočno milnico umijemo, zbrišemo še s čisto vodo in potem šele namažemo in skrtučimo. Čistiti linolej s petrolejem, salmijakom in sličnim je zelo škodljivo, ker ga osuši, a linolej potrebuje maščobe, sicer se lomí.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 17. do 24. februarja:

Nedelja, 17. februarja: 7.30: Pretakanje, negovanje in čiščenje vina (inž. Gorup Sergej); 8.00: Pa moje ženke glas (revija gramofonskih plošč); 8.20: poročila; 8.30: koncert Slovenskega vokalnega kvinteta; 9.00: versko predavanje (dr. Ciril Potočnik); 9.15: prenos iz trnovske cerkve; 9.45: Bachove kompozicije na ploščah; 10.00: Kateri zakoni urejajo službena razmerja delavcev in nameščencev (dr. Stojan Bajč); 10.20: venčki

slagerjev na ploščah; 10.40: melodije iz «Izgubljenega valčka» (s spremljevanjem radijskega orkestra Poličeva, Ribičeva, Janko, Sanci in Daneš); 11.40: otroška ura (Zajc-Boškovičeva); 12.00: čas, radijski orkester (po željah); 13.30: prenos smuških tekem za svetovno prvenstvo iz Visokih Tater (ČSR); 15.00: plošče po željah; 16.00: koncert pevsk. zbora «Tabor», vmes šramelkvintet «Triglav» in plošče; 19.30: nacionalna ura; 20.00: čas, jedilni list, program za ponedeljek; 20.10: «Praznik cvetočih češenj», drama (izvajali bodo člani narodnega gledališča); 21.40: čas, poročila; 22.00: dve harmoniki, vmes šramelkvartet na ploščah.

Ponedeljek, 18. februarja: 12.00: Po slovan-skem jugu (plošče); 12.50: poročila; 13.00: čas, Po slovanškem severu (plošče); 18.00: O, ta radio (Stanko Bitežnik); 18.20: nekaj koračnic na ploščah; 18.40: slovenščina (dr. Kolarič); 19.10: zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna); 19.30: nacionalna ura: Jovan Steria Popović (iz Beograda); 20.00: prenos opere iz Beograda, v odmoru čas, jedilni list, poročila, program za torek.

Torek, 19. februarja: 11.00: šolska ura: Moj vzpon na najvišji vrh Atlasa (dr. Reya); 12.00: Odmevi Čajkovskega (plošče); 12.50: poročila; 13.00: čas, Svira, balalajka (plošče); 18.00: otroški kotichek: Gašperček — čudežni zdravnik (Gornikove lutke); 18.20: Primorska kuhinja (Mira Žnideršičeva); 18.40: nemščina (dr. Kolarič); 19.10: pravna ura (dr. Knaflič); 19.30: nacionalna ura: Duh znanosti in nacionalne kulture (dr. Albert Bazala) iz Zagreba; 20.00: čas, jedilni list, program za sredo; 20.10: glasbeno predavanje o delih Händla (Škerjanec), radijski orkester bo izvajal Händlove kompozicije; 21.15: Schumannove duete pojeta Rudolfova in Korenčanova; 21.45: čas, poročila; 22.00: plošče; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 20. februarja: 12.00: Kaj mi nuca planinca (plošče); 12.50: poročila; 13.00: čas, plesl raznih narodov na ploščah; 18.00: plošče po željah; 18.30: pogovor s poslušalci (profesor Prezelj); 19.00: Med brati Sokoli v Južni Srbiji (Marjan Tratar); 19.20: čas, jedilni list, program za četrtek; 19.30: nacionalna ura: Dr. Ivan Tavčar (dr. Slodnjak), prenos v Zagreb in Beograd; 20.00: prenos opere iz Ljubljane, v odmoru čas in poročila.

Četrtek, 21. februarja: 12.00: Iz solnčne Spanije (plošče); 12.50: poročila; 13.00: čas, koračnice slavnih mojstrov na ploščah; 18.00: Narodna odbrana; 18.20: smuška ura Ljubljanske zimsko-sportne podzveze; 18.50: srbohrvaščina (dr. Ruppel); 19.20: čas, jedilni list, program za petek; 19.30: nacionalna ura: Reorganizacija srbske vojske na Krfu (iz Beograda); 20.00: operne arije z orkestrom bo pel Jože Gostič, vmes radijski orkester; 21.30: čas, poročila; 21.50: Akademski pevski kvintet bo pel Adamičeve skladbe, vmes plošče.

Petek, 22. februarja: 11.00: šolska ura: Tam ob Muri v veseli Prlekiji (Marjan Tratar); 12.00: Igračke na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, uvertire na ploščah; 18.00: O verstvih (Fran Terseglav); 18.20: radijski orkester; 18.40: literarna ura: Taras Sevčenko (dr. Preobraženski); 19.00: radijski orkester; 19.20: čas, jedilni list, program za soboto; 19.30: nacionalna ura: Jugoslovenska misel pri starejših slovenskih pisateljih (profesor Robič Maks) — v Zagreb in Beograd; 20.00: prenos iz Zagreba; 22.00: čas, poročila, radijski orkester.

Sobota, 23. februarja: 12.00: Vožnja neznano kam (revija veselih plošč brez programa in brez napovedi); 12.50: poročila; 13.00: čas, Vožnja neznano kam (revija veselih plošč brez programa in brez napovedi); 18.00: radijski orkester; 18.15: Aktualnosti (Ludovik Mrzel); 18.30: radijski orkester; 18.50: francoščina (profesor Prezelj); 19.20: čas, jedilni list, program za nedeljo; 19.30: nacionalna ura: Kraljica Jelena (dr. Izidora Sekuličeva) — iz Beograda; 20.00: zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.20: pester večer, vmes čas in poročila.

ZANIMIVOSTI

STARI INKI SO IMELI ZAKONE NA POIZKUŠNJO.

Ko so se začeli Španci izseljevati v dežele Južne Amerike in iskati tam zlato, so prišli tudi v kraje Bolivije in Peruja, kjer so strmeli nad visoko prosveto tedanjih Inkov. Spoznali so, da ta narod živi mnogo lepše in plemenitejše življenje kakor takratna krščanska Evropa. Inki so bili zelo izobraženi. V gradbi cest so bili daleč pred prebivalci Evrope, njihovo zdravstvo je bilo mnogo boljše od takratnega mazaštva Evrope. Tudi njih družabni red in zakonodaja sta bila tako popolna, da bi se dalo trditi, da med Inki ni bilo niti zločincev niti lažnivcev. Žal je bilo hrepenenje po zlatu med takratnimi Evropci mnogo močnejše od hrepenenja po izobrazbi in pravičnosti. Tako se Evropa od Inkov ni ničesar naučila, temveč nasprotno, pod krinko oznanjevanja krščanske vere je pahnila ta narod v bedo in ga skoro povsem iztrebila.

O zanimivosti družabnega reda starih Inkov nam pričajo zgodovinski podatki iz 15. in 16. stoletja. Posebno zanimivi so podatki o zakonskem življenju v onih časih. Takrat je bila navada, da se je fant zgledal pri starših svoje izvoljenke in prosil, naj mu zaupajo hčerko za življenjsko družico. V dar jim je prinesel suho izdobljeno bučo, polno alkoholne pijače, s čimer je bilo dolžnostim snubitve zadoščeno. Ker so bili takrat vsi Inki bolj ali manj premožni, se starši skoro nikoli niso upirali, in ženin je nevesto brez ovir odvedel domov.

Nevesta v ženinovem domu v pravem pomenu se ni bila njegova žena. Nevesta je bila pri ženinu samo na poizkušnjo, ki je trajala osem dni. Če mu ni ustrezala, če ni znala kuhati, šivati in tkati in če ni ustrezala njegovim zahtevam v ljubezni, jo je poslal ženin z vso njeno ropotijo nazaj k staršem. Če je pa v osmih dneh ni vrnil, je veljala zakonska zveza za sklenjeno.

V kuhi, šivanju in ljubezni slabo podkovana dekleta so morala nazaj k staršem, ki pa s tem seveda niso bili zadovoljni. Bila so pa tudi dekleta, ki so se jim te večne poizkušnje tako priljubile, da so znale svojim ženinom zadnji dan dopovedati to ali ono svojo napako in si tako zagotoviti povratek k staršem. Podatki iz dobe Inkov nam pa povedo še druge zanimivosti. Medtem ko so dekleta vračali staršem, mladih, lepih vdov nikoli niso vračali. Najbrž so bile v gospodinjstvu, posebno pa v ljubezni tako dobro podkovane, da so fantom v polni meri ustrezale. Vdove so bile sploh bolj v časteh kakor dekleta. Vdove se niso nikoli močile z vdovci, vdovci pa niso marali vdov.

V krajih, kjer je bilo preveč deklet in premalo fantov, so postavili starešine mladino v dve vrsti in začeli izklicevati fante po njihovi starosti in zaslugah. Vsak izklicani je imel pravico izbrati si izmed deklet eno na poizkušnjo. Tako se je zgodilo, da so marsikateremu fantu vzeli izpred nosa prav tisto, o kateri je sanjal. To ga pa ni motilo, ker je lahko izjavil, da bo počakal, če jo fant vrne. Za ta čas si je pa lahko izbral drugo. Primerilo se je pa tudi, da sta bodoči tast in tašča zasačila ženina, ko je bilo dekle že nosečo, ter ga povabila k sebi in napojila, potem pa zaklenila v hčerkinu čumnato, kjer je moral ostati do jutra. Potem mu seveda ni preostalo nič drugega, kakor vzeti jo.

× **Letošnje vreme.** Holandski vremenoslovni zavod objavlja napoved za letošnje leto: V februarju bodo silni snežni meteži. Marc prinese močne vetrove vsem evropskim deželam; proti koncu meseca bodo tudi snežni meteži. V prvi polovici aprila bo še snežilo, nato nastopi nenaden preobrat na toplo. Maj bo suh in toplel, v juniju bo v začetku razmerno hladno, v drugi polovici pa vroče. V juliju bo velika vročina, vmes močna deževja. V av-

gustu bo trajalo suho vreme tri tedne. September bo najlepši mesec v letu z mnogo solca in skopimi padavinami, oktober bo toplel in suh, v novembru bodo pritisnili prvi mrazovi, ki bodo spet nehali in bo za njimi nastopilo toplo vreme. December bo suh in mrzel, v tednu pred božičem bo zapadlo obilo snega.

× **Hčer je zastavil.** Pretsklo poletje se je ustalil v nekem hotelu v lepem belgijskem morskem kopalšču La Panneu čedno oblečen gospod, ki se je izdal za Parižana, z ženo in 13letno hčerko. Tri mesece je stanoval v hotelu, ob koncu septembra pa je dejal lastniku, da nima dovolj denarja za poravnanje stroškov pri sebi, da pa se vrne z ženo v Pariz in mu od tam pošlje vso vsoto. V zastavo ostane hčerka v kopalšču. Lastnik je na to pristal in pod njegovo zaščito se je deklica še dalje zabavala, toda napovedane denarne pošiljke ni bilo odnikoder. Lastnik se je obrnil pismeno na dekličinega očeta, a pismo je ostalo brez odgovora. Nato je naprosil policijo dotičnega pariškega okraja, kjer stanuje čudni oče, za pomoč, a ko tudi od nje ni prejel odgovora, se je odločil, da zaprosi za posredovanje preko belgijskega poslanstva v Parizu. Mala je medtem še vedno v La Panneu.

× **Kdo prenaša nahod.** Nahod je ana najneprijetnejših bolezni, ki zapusti večkrat hude posledice. Je tudi splošno znan kot nalezljiva bolezen. Človeka, ki dobi nahod, se ogiblje vsa okolica iz strahu, da bi ga ne nalezla. Nikomur pa ne pride na misel, da zdrav človek laže prenaša nahod kakor nahoden prav zaradi tega, ker se ga nihče ne ogiblje. Znani angleški zdravnik dr. Watson je preučil mnogo primerov nahoda. Prišel je do zanimivega zaključka. Če se pojavi v rodbini nahod, ga navadno niso dobili vsi člani, temveč je vsaj eden ostal zdrav. Dr. Watson je ugotovil, da so zanesli nahod v rodbino prav zdravi člani. Tako je dožgal, da prenašajo zdravi otroci, ki so nedostopni za to bolezen, nahod na bratce in sestrice, ne da bi ga sami dobili. Potem dobi nahod v rodbini več članov, ki zaman razmišljajo, odkod se je vzel. Človek, ki prenaša nahod, ne da bi ga sam dobil, je nedostopen za to bolezen. Raznaša pa njegove zarodke in okuži svojo okolico. Nahod prenašajo otroci in odrasli.

× **Predzgodovinske slike v afriških jamah.** Madžarskemu znanstveniku grafu Almasyju se je posrečilo, da je v granitnem skalovju Ovonata v Libiji v orjaških jamah odkril 800 slik iz predzgodovinske dobe. Te slike, ki so slikane na skalo, so še čisto sveže in svetle ter dobro označujejo življenje starih jamskih prebivalcev. To ljudstvo je moralo biti že stalno naseljeno in miroljubno. Naslikane živali predstavljajo po večini goveda, ovce in koze. V jami so našli tudi kamenito orodje, kakor krosila, ročne mline, s katerimi so mleli žito, kladiva in kamnite nože. To odkritje bi dokazovalo, da je imel grški zgodovinar Herodot prav, ko je pisal, da v Etiopiji prebivajo ljudje v jamah.

× **Zaradi pijanosti na smrt obsojena.** Iz Ufe v Rusiji poročajo, da je najvišje sodišče baškirske republike dva delaveca obsodilo na smrt, dva pa v dosmrtno ječo, ker so se v pijanosti hudo pregrešili zoper postavu. Vsi štirje obsojenci so bili delaveci, ki so na rečno ladjo nalagali opojne pijače, zlasti spirit. Med delom so se jim začele cediti sline po žganju. Re so odprli sodček in začeli pokušati. Toda čimbolj so pokušali, boljše je bilo. Nazadnje so se čisto opijanili. V pijanosti so sklenili, da bodo ves tovor ukradli. To so tudi storili. Ukradeno blago so poskrili, nato pa zažgali rečno ladjo, na katero bi bili morali blago naložiti. Tatvino so seveda kmalu opazili. Krivca so prijeli, ko so bili še vsi pijani od žganja. Stroga obsodba je vse začudila.

× **Morfinit in kokainist je moril ženske s pomočjo črnega sluge.** V San Franciscu je policija prijela kemika Jeromeja Robbersa, ki je v svoji delavnici umoril štiri ženske in povzročil razpad njihovih trupel v kemični raztopini. Vse štiri umore je izvršil mož pod vplivom morfija in kokaina. Robbers je bil praj ravnatelj neke kemične tvornice. V tej službi so ga osumili, da je spravil na

drugi svet neko žensko, ki so jo našli v njegovem stanovanju z znaki sumljivega zastrupljenja. Policija je reč preiskovala, a ni odkrila ničesar. Zato je Robbersa spet izpustila. Šele pozneje so spet postali pozorni nanj, ko si je kupil lepo vilo, v kateri si je uredil krasno kemično delavnico. Istočasno je mož vzel za svojega hišnega slugo nekega črnca, ki je obenem opravljal kuhinjske posle. V Robbersovo vilo ni imel nihče dostopa. Vhod v delavnico pa je bil še posebno zavarovan. Vsako noč so je Robbers peljal s svojim razkošnim avtomobilom v mesto, kjer je prebil noč v zabaviščih. Z vsake vožnje je navadno pripeljal s seboj kakšno žensko. Štiri takšne nočne izletnice pa se niso nikoli več vrnille med ljudi. Svoje vse štiri so prejeli od njih pisma, v katerih so jim pisale, da so se z nekim odličnim zdravnikom preselile v New York in da se ne bodo več vrnille domov. Kmalu nato je oglasil Robbers v nekem velikem listu, da išče strojepisko, ki pa ne sme biti starejša od 20 let. Takšna se je tudi našla. Kemik jo je takoj sprejel ter ji odkazal stanovanje v vili. Naključje pa je nanoslo, da je imela ta dama ljubimeca, kateremu je nekega dne sporočila, da bo vzela svojega delodajalca za moža. Ljubimec pa se ni dal odpraviti s temi subimi besedami. Jel je zasledovati svojo bivšo zaročenko, ki mu je tudi pisala, da se ne smeta več sestati, ker ji delodajalec ne dovoljuje tega. Ta človek je tudi dožgal, da je Robbers hud morfinit. Ko je videl, da na more nikakor do svoje bivše neveste, je obvestil o tem policijo ter izrazil mnenje, da je dekle najbrž izginilo. Po tej ovadbi je policija vdrla v kemikovo vilo. Kar je našla tam, je bilo dovolj za aretacijo Robbersa. Kemik je ležal na divanu v globokem spanju, pred katerim je vzel morfij. Iz kopalnice pa je prihajal oster smrad. S silo so odprli vrata in odkrili v kopalni kadi razpadajoče žensko truplo. Robbersa so oddali v ječo. Priznal je, da je umoril štiri ženske ter uničil njih trupla na podoben način, kakor so je to skoro zgodilo s truplom strojepiske. Preiskava je še ugotovila, da je bil črnc, ki je stregel Robbersu, brezmočno orodje v rokah gospodarja, kateremu je pomagal pri njegovih zločinih.

× **Čebelino želo** ima lastnost, da samo od seba prodira v kožo napadenega sovražnika še potem, ko se je odrgalo od čebelinega telesa. Želo sestoji v glavnem iz dveh ostrih klin, ki imata dolgo vrsto kaveljčkov. Zadostuje, da zapiči čebela želo sovražniku samo do enega ali obeh skrajnih kaveljčkov v telo. Pri tem prične delovati neka mišica, ki poganja obe klini globlje. Istočasno se odpro mošnjček s strupom in izprazni svojo vsebino v rano.

× **Ženska zakonski mož.** Čudna je ta zgodba. Dne 1. februarja leta 1933. sta se poročila v Turingiji hlapec Ivan Tor in poljska delavka Frančiška. Ob koncu leta 1934. pa je prišlo na podlagi ovadbe Frančiške Torove na dan, da Ivan ni možki, marveč ženska. Na vprašanje, zakaj ni tega oblastvom prej javila, je izpovedala Torova, da se je bala to napraviti iz strahu pred grožnjami njenega razburljivega moža. Münchenska policija, ki ji je bil ta primer prijavljen, je uvedla preiskavo ter se je po izvršeni zdravniški preiskavi dožgal, da je domnevni Ivan Tor zares ženskega spola. Policija je nato pričela zasliševati Ivana Tora, ki je dejal, da je sicer vedel, da je ženskega spola in da ni možki, da se pa tudi ni smatral za žensko. Zatrjeval je, da ni poznal staršev in tudi skrbnikov ne ter da je zrasel pod imenom Ivan. V rani mladosti je prišel v družbo potujočih prekupčevalcev s konji, s katerimi je potoval po svetu. Ko se je tega klateuja naveličal, je iskal službo ter postal hlapec. Kakšnega krstnega lista ali podobnega dokazilnega izkaza sploh ni imel. Drugih zanimivejših podrobnosti niso mogli izvleči iz Ivana Tora, zlasti ne glede razloga, zakaj je na zunaj menjal spol. Oblastva so šla zdaj sama na delo ter izsledila, da se je Ivan Tor pojavil kot hlapec že leta 1922. Iz spisov so dožgali, da je pred tem časom živela neka dekla pod imenom Ivana Tor, ki se je rodila decembra leta 1899. v Wasserburgu na Zgornjem Bavarskem. Ta dekla Ivana Tor je bila v letih 1917. in 1918. kaznovana zaradi potepuštvu in se je iz-

kazalo, da se je izvršilo tudi posnetje njenih prstnih odtiskov. Leta 1919. pa je ta dekla Ivana Tor pobegnila od svojega službodajalca v moški obleki in s nekimi vojaškimi škornji na sebi. Odtlej je laginila, kakor bi se bila pogreznila v zemljo. Na njeno mesto pa je stopil kmalu zatem hlapec Ivan Tor, ki se je poročil z omenjeno poljsko delavko Franciško.

× **Oskrbnina za izmišljenega otroka.** Pozno je dobila plačilo za svoje grehe neka prebrisanka, ki je prišla pred sodišče v Lvovu, kjer je opeharila pet lahkovernih mož. Tik pred svetovno vojno je imela ljubavno razmerje z nekim dunajskim oficirjem. Ko so vdrli Rusi v Galicijo in je bil Lvov izpraznjen, je pobegnila podjetna Berta na Dunaj, kjer je kmalu našla svojega bivšega ljubčka in mu povedala, da njuna ljubezen ni ostala brez posledic. Oficir ji je verjel in se zavezal, da bo plačeval oskrbnino za svojega nezakonskega otroka. Res je vestno plačeval do decembra lanskega leta, ko je začel razmišljati o tem, zakaj mu Berta neče pokazati sinčka. Mož se je obrnil na oblastva in sedaj se je izkazalo, da Berta otroka sploh nikoli ni imela. Vest o tem je bila objavljena v listih in ko je javnost izvedela za sleparkino ime, so se javili sodišču še stiri moški, ki so tudi plačevali oskrbnino za svoje nezakonske otroke, čeprav jih nikoli niso imeli. Vseh pet je Berta speljala na led. Sodišče je obsodilo sleparko na tri leta ječe.

× **Piramido bodo sgradili v Ameriki.** Sloveč pariški arhitekt je izdelal načrt za stolp, ki naj bo 2000 m visok in ki naj bi stal v pariški okolici kot vojaško opirališče za obrambo proti sovražnim letalom. Ta načrt bi bil vreden brat babilonskega stolpa. Nič manjši pa ni načrt, ki si ga je izmislil ameriški finančni magnat Morgan. Ta mož, ki menda ne ve, kam bi z denarjem, je dvakrat obiskal Egipt in tam občudoval piramide egiptovskih faraonov. Ko je bil prvič tam, je svojemu spremljevalcu izrekel obžalovanje, zakaj tudi Amerika nima piramid. Poslej je vedno mislil na piramide. Letos pa je Morgan naročil arhitektu Finsenu, naj naredi načrt za piramido ter obenem stroškovnik. Piramida mora biti prav taka, kakršna je Keopsova piramida v Egiptu. Seveda znotraj ne sme biti grobnica, ampak mora biti notranjščina namenjena za druge stvari. Arhitekt Finsen je vzel s seboj dva pomočnika in so šli študirat Keopsovo piramido v Egipt. Sedaj je načrt narejen. Morganova piramida, ki bo stala v Ameriki, bo visoka 147 m, stala pa bo na ploskovini 232 kvadratnih metrov. Iz tega je jasno razvidno, kako ogromna bo. Starim egiptovskim piramidam se je v teku 6000 let odkrušil koničasti vrh. Morganova piramida pa bo imela konico, vrh katere bo vihrala 30 m dolga zastava. Znotraj pa bodo prostori urejeni za znanstvene laboratorije, za ljudsko šolo, za radijsko postajo, prav na vrhu pa bo spominska cerkev. Keopsova piramido je baje delalo 100.000 delavcev celih 30 let. Zanj so torej porabili 240 milijonov delovnih dni. Stroji pa, ki jih ima Finsen na razpolago, bodo to delo za mnogo tisočkrat skrajšali. Finsen pravi, da bo dovršil piramido v šestih mesecih.

× **Petrolej teče 1700 km skozi puščavo.** Evropski inženjerji so v Iraku zgradili orjaško delo: napeljali so cevi iz Iraka do srednjemorskih pristanišč v Siriji in Palestini. En vod te cevi se končuje v sirske luke Tripolisu, katero imajo Francozi, drugi vod pa v Hajfi, katero imajo Angleži. Po teh ceveh se bo iz petrolejskih vrelcev v Iraku skozi puščavo 1700 km daleč pretakal petrolej do pristanišč in od tam na ladje. Kakor znano, so v okolici Kirkuka velika petrolejska najdišča, katerih niso mogli drugače izrabiti, kakor tako, da bodo petrolej na navedeno ogromno razdaljo spustili po ceveh do ladij. Da si napravimo pravo sliko, kaj je zmogla evropska tehnika, naj navedemo nekaj števil: Za glavni vod so porabili 123.000 ton cevi. Da so zravnali zemlje, na katero so položili cevi, so porabili 100 ton močnih razstreliv. V puščavi, v kateri ni bilo vode in v kateri je nepopisno žgalo solnce, je delalo 15.000 delavcev. Ti delavci so pripadali najrazličnejšim narodom ter so govorili razne je-

Ponos

perice in gospodinje je lepo, belo perilo, ki ga dá le

Riviera - terpentinovo milo

Zahtevajte ga povsod!

zike. Ko so petrolejski vod napeljavali čez reki Eufkrat in Tigris, so morali v vodo postaviti močne jeklene stebre, na katere so pritrdili močne jeklene vrvi ter nanje obesili cevi. Na Eufkratu so stebri 700 metrov vsaksebi in so visoki 65 metrov. Za napravo visečega mostu čez Eufkrat so porabili 50.000 ton različnega gradiva. Posebno težavno je bilo delo čez dolino Jordana. Zgradba te ogromne naprave je stala kakšni dve in pol milijarde dinarnarjev.

× **Ruski poleti na skrajni sever.** Ruski letalci pripravljajo več poletov v po'arne kraje. Nedavno je odletel letalec Farih iz Moskve preko Arhangel'ska na otok Vajgač. Ta pot je dolga 6000 km. Ob koncu januarja je krenil z letalom v kraje skrajnega severa slavni letalec Molokov. Pot ga vodi iz Moskve preko Krasnojarska na otok Dickson. 1000 kilometrov bo preletel nad kraji, nad katerimi še nikoli ni letelo letalo. Sredi februarja krene letalec Vodopjanov iz Moskve preko Habarovska v Vzhodni Sibiriji k Schmidtovemu rtiču. Ta proga meri 13.000 km in to bo najtežavnejši polet. Vodopjanov bo moral leteti iz Nogajeva na kamčatski obali do svojega smotra po večini nad morjem, po katerem plavajo ob tem času ledene gore.

× **Zakaj v Londonu ni nebotičnikov.** London je ogromno mesto, a vendar nima nebotičnikov. Mnogi ljudje mislijo, da jih Londončani nočejo, ker so bolj navdušeni za družinske hišice. V nebotičnikih bi lahko bile trgovine, banke, hoteli in pisarne, kakor jih imajo v Ameriki. V Londonu ne grade nebotičnikov zato, ker tla za tako velike stavbe niso primerna. Na londonskih ulicah in trgih vidimo sicer krasen trden tlak, toda tla pod mestom so močvirnata, polna podzemne vode, da bi težkih stavb ne prenesla. Zato je grada nebotičnikov v Londonu naravnost prepovedana. Pred leti se je začela nekoliko nagibati slavna katedrala svetega

Pavla in žrtvovati je bilo treba mnoge tisočake, preden so njene temelje znova utrdili. Vse pretežke stavbe v Londonu se počasi pogrezajo. V Londonu ni tako trdnih skal, kakor jih ima New York. Poleg tega je London vedno bolj v nevarnosti, ker se krha morska obala. Posledica je, da se širi ustje Temze. Mesta, ležeča ob obali, kakor Brighton, Blackpool, Loweston in Hull, se neprestano bore z morskimi valovi. Obala se izpreminja, mnogi kraji na južnem bregu Temze so že zdaj pod vodo in ni daleč čas, ko bo kamenito nabrežje Temze ob plimi preplavljeno z morskimi valovi.

Listnica uredništva

Meneville. To je bilo eukrat. Zdaj se ta zemlja ne daje.

Bunčani in Berkovci. Ze dolgo je, kar smo prejeli dopis, a ga nismo objavili, ker nismo mogli dobiti potrčila vesti. Pisali smo že, da je treba take vesti opremiti z žigom kakšne organizacije, da vemo, pri čem smo.

Držija-Moravče. Po «Pesti» boste takoj na vrsti. **Guštanj.** Dopis je zelo osebno, a mi ne vemo za katero osebo gre.

Hrastnik. Dolg za živila zastari, če ga apnik tri leta ne terja in ne toži zanj.

Klečevce-Kumanovo. Na vaš dopis vam odgovarjamo, da smo se pobrigali tudi za sotrudnike iz Dolenjske.

Krvavči vrh. Pesmic ne objavljamo.

Sv. Pavel pri Preboldu. Razume se, da mora vlakovodja nekaj znati. Kako dolgo tisti predpisi obstajajo, nam ni znano. O vseh tistih podrobnostih, za katere vprašujete, vas bo najtolje poučil kak železnikar.

Zagreb. Prevod Poejevih zgodb se šele pripravlja.

Za doma

love

cene

25.-
19.-

Iz finega sukna v barvah

19.- 25

Za dež in sneg!

25.-

Tople

79.- 69.-

V sneg in blato s gumasto obutvijo

49.- 39.-

Z volno podložena

99.- 89.-

69.- 59.-

Iz tekočjega boksa, s usnjanim podplatom

79.- 99

Teletji boks

Za odrasle

Prednosti gumastih podplatom
nepremočljivost
prožnost — trpežnost

89.- 79.-

Najboljši goveji boks s gumastim podplatom

69.- 59.-

Iz laka

129 99.-

Teletji boks

149 99.-

Lak-semiš

Za dečke

69.- 59.-

Iz laka

89.- 59.-

Teletji boks s usnjanim podplatom

49.- 39.-

Lak — teletji boks

49.- 39.-

Goveji boks s gumastim podplatom

49.- 39.-

Iz čvrstega tekočjega boksa s gumastim podplatom

39.- 35.-

Res je.

Učitelj: «Česa pred sto leti še ni bilo na svetu?»
 Francek: «Avtomobila...»
 Tonček: «Aeroplana...»
 Janezek: «Električno železnice...»
 Jožek: «Moje brata, gospod učitelj.»

Razlika.

Sinko: «Očka, povej mi, kakšna je razlika med strojno in navadno puško.»
 Oče: «Približno taka, kakršna med maminimi in mojimi besedami...»

Snubitev.

Vera: «No, Vladislav, kaj je rekla mati, ko si zaprosil za mojo roko?»
 Vladislav: «Izgubila je dar govora.»
 Vera: «Kaj pa potem, ko jo znova izpregovorila?»
 Vladislav: «Sem bil že davno zunaj.»

Pri fotografu.

Gašper: «Moja žena bi se rada dala fotografirati.»
 Fotograf: «Izvolite. Kakšen format?»
 Gašper: «Majhna in debela.»

Razglas.

Daje se splošno na znanje, da name-ravata rudar Franc Brezovar, stanujoč v Gelsenkirchenu, Grabenstrasse 28, in Marija Brezovar, brez poklica, stanujoča v Gelsenkirchenu, Grabenstrasse 28, stopiti v zakon.

V Gelsenkirchenu, dne 4. februarja 1935.
 Uradni pečat. **Urad za sklepanje porok.**

Usnjarsko podjetje
v dravski banovini

se prodaja ali pa dá v najem takoj. Kupce potrebuje samo 25.000 Din gotovine, ostalo lahko plača s knjižicami ali pa prevzame hipoteko. Najemnina zelo ugodna. Dela vedno dovolj in se obratovanje samo nadaljuje. 34
 Prodajalec naslov se zve pri upravi «Domovine».

Samo

35
Din

Št. 5012, kovinasta Anker-remontoir, lepo obliše, pravi švicarski stroj. Din 35.—
 Št. 5013, ista z radio svetlobnim kazalnikom in kazalci. Din 45.—
 Št. 5030, zelo fina, posebna tanka Anker-remontoir, chronometer AXO, točno idoča, elegantna, obliše iz krom-nikla. Din 135.—

H. SUTTNER
Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.
 Cenik zastoj in poštnine prosto.

MALI OGLASI

TUZEMSKA TEKSTILNA TVORNICA,
dobro poznana, išče
uvedenega potnika,
predvsem za Slovenijo, Hrvaško, Bosno in Dalma-cijo. Plača fiksno, potne stroške in provizijo. Po-nudbe sprejema uprava «Domovine» pod «Trajno».

Tvrda A. & E. Skaberné, Ljubljana,
javlja, da jemlje do preklica v račun zopet knjižice prvovrstnih ljubljanskih denarnih zavodov (Mestna hranilnica, Ljubljanska kreditna banka, Ljudska posojilnica in Kmetška posojilnica). Istočasno opo-zarja na svojo inventurno prodajo. 46

Hiša v bližini Vojnika
z nekoliko zemlje naprodaj. Cena 12.000 Din. B. Va-novšek, Lastni dom št. 18 (pri Westenovi tvornici v Celju). 45

Parne pekovske peči in stroje
postavlja «Tehna» v Ljubljani. Mestni trg št. 25. Zastopnike sprejema v vseh krajih. 20

Dobre smuške obleke,
modre in rjave, za gospode in dame, se dobivajo po 345 Din pri Preskerju v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 14. 3

Posredujem denar
na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica št. 12, telefon 38-10, 45-16. 49

Sadna drevesca,
lepa, pravilno vzgojena, glede pristnosti vrst strogo zajamčena, nudi zelo ugodno: Drevesnica Gabrijel Koren, št. 11j, pošta Velenje. 27